

**ПРАВИЛНИК ЗА ДЕЙНОСТТА НА  
УНИВЕРСИТЕТА ЗА  
НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО  
СТОПАНСТВО**

## Глава първа

### ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

**Чл. 1.** Този правилник урежда устройството, управлението и дейността на Университета за национално и световно стопанство, наричан по-нататък за краткост УНСС или университет.

**Чл. 2. (1)** УНСС е приемник на Свободния университет за политически и стопански науки (Балкански блискоизточен институт), основан в София през 1920 г., на Държавното висше училище за финансови и административни науки (1938 г.), на Факултета за стопански и социални науки към Софийския държавен университет "Св. Климент Охридски" (1947 г.) и на Висшия икономически институт "Карл Маркс" (1951 г.), преобразуван в Университет за национално и световно стопанство с решение на Народното събрание от 1995 г.

**(2)** Официалният празник на УНСС е 21 май – датата на учредяването му през 1920 г.

**Чл. 3. (1)** УНСС е държавно висше училище.

**(2)** УНСС е юридическо лице със седалище гр. София и постоянен адрес: Студентски град "Христо Ботев" № 19.

**Чл. 4. (1)** УНСС, академичната общност и административният персонал на университета се ползват с академична автономия.

**(2)** Академичната общност на университета обхваща членовете на академичния състав, студентите, докторантите и специализантите.

**(3)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Академичният състав на УНСС включва лица на трудов договор, заемащи академични длъжности по Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и други длъжности по Закона за висшето образование (ЗВО).

**(4)** Академичната автономия включва академични права и свободи, академично самоуправление и неприкосновеност на територията на университета по смисъла на ЗВО.

**Чл. 5. (1)** УНСС има за предмет на дейност:

1. обучение на студенти, докторанти и специализанти;
2. (Изм. – 07.12.2010 г.) продължаващо обучение на кадри с висше и със средно образование;
3. подготовка на научни кадри;
4. осъществяване на научни изследвания.

**(2)** (Нова – 07.12.2010 г., доп. – 15.12.2021 г.) УНСС може да извършва и други разрешени от законите на страната дейности за постигане на своите цели и за пълноценно използване на академичния си потенциал и ресурси, включително консултантска, художествено-творческа, музейна, галерийна, музикална и други.

**(3)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Дейностите на УНСС се осигуряват от собствени и от външни висококвалифицирани кадри.

**Чл. 6. (1) Основните цели на УНСС са:**

1. да осъществява обучение за формиране на специалисти с висока квалификация и обща култура в съответствие със своята образователна мисия, националните и европейските стандарти за висше образование;
2. да осъществява научноизследователска дейност, насочена към развитие на научните знания, подпомагане на образователния процес и на обществената практика;
3. да поддържа и развива система за управление, която осигурява високо качество на дейностите на университета и реализиране на целите по т. 1 и 2.

**(2)** Целите на УНСС са развити в неговата мисия, която е неразделна част от този правилник.

**(3) За постигане на своите цели УНСС:**

1. поддържа и развива система за наблюдение, оценяване и усъвършенстване на качеството на обучението;
2. прилага процедури за разработване и актуализиране на учебната документация, осигуряващи съответствие на учебното съдържание с динамиката на научните знания и изискванията на потребителите;
3. разработва реда за проверка и оценяване на знанията и уменията на студентите и система за натрупване и трансфер на кредити и осигурява тяхната публичност;
4. поддържа връзки със средните училища за подпомагане професионалната ориентация на учащите и привличане на студенти на основата на мотивиран избор;
5. поддържа връзки с работодателите и развива форми за професионална подготовка и реализация на студентите;
6. определя приоритети на научните изследвания в университета съобразно националната научна политика и потребностите на учебния процес и насърчава включването на академичния състав, на студентите и докторантите в университетските, в национални и международни изследователски проекти;
7. поддържа творческата активност на академичния състав, на студентите и докторантите, осигурява възможност за научни публикации и за участие в научни прояви в страната и в чужбина;
8. популяризира резултатите от научноизследователската дейност в университета и създава условия за тяхното реализиране чрез публикуване, представяне на научни форуми, прилагане в учебния процес и в практиката;
9. осигурява защита на интелектуалните резултати от творческите дейности на академичния състав, на студентите и докторантите;
10. осигурява условия за инициативност, предприемчивост и вътрешно-институционална мобилност на членовете на академичния състав за тяхната професионална квалификация и академична кариера;
11. осигурява приемственост на преподавателския състав за поддържане на благоприятна квалификационна, възрастова и по научни направления структура в съответствие с образователния и научния профил на университета;
12. поддържа и развива материално-техническа и информационна база, необходими за осъществяване на учебната, изследователската и други присъщи на университета дейности;

13. поддържа собствено издателство и печатница за публикуване на учебна и научна литература за осигуряване на учебния процес и за отразяване на резултатите от научноизследователската дейност;

14. осигурява свободен достъп до библиотечните фондове на университета и интернет, административно обслужване, ползване на спортната база и други услуги за подпомагане членовете на академичния състав, студентите и докторантите;

15. поощрява формирането на фондове и привличането на ресурси за подпомагане развитието на материалната база и дейностите на университета;

16. разработва и актуализира собствени правилници, правила и процедури за организацията на дейностите в университета, за устройството и дейността на негови основни и обслужващи звена;

17. популяризира дейността на университета и резултатите, постигнати от колективите и отделни членове на академичната общност;

18. предприема мерки по усъвършенстване на своята дейност въз основа на резултатите от проведени акредитации и от други оценки на външни и вътрешни органи;

19. извършва и други дейности, които позволяват постигането на целите на университета.

(4) УНСС осъществява дейността си в съответствие със своята визия и мисия, на основата на стратегически план за развитие на университета.

(5) Цялостната дейност на УНСС се осъществява върху принципите на демократизма и хуманизма, в съответствие с националните академични традиции и европейските образователни ценности, на основата на законодателството на страната в областта на висшето образование и науката и този правилник.

**Чл. 7. (1)** В УНСС функционира вътрешна система за оценяване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав в университета, приета от Академичния съвет.

(2) Целта на системата е: повишаване качеството на обучението, на научните изследвания и на академичния състав на УНСС.

(3) (Изм. – 07.12.2010 г.) Системата функционира по обекти и дейности на основата на международни, държавни и университетски стандарти, като динамична и саморазвиваща се. Динамиката на системата се отразява в документите за нейната организация и функциониране, в съответствие с изискванията на ISO 9001:2008, по който е сертифицирана.

(4) Системата, измененията и допълненията в нея се приемат от Академичния съвет, а контролът за нейното функциониране се осъществява от ректорското ръководство.

(5) Резултатите от прилагането на системата се отчитат периодично пред академичния състав и академичната общност на университета.

(6) Системата осигурява публичност за дейността на УНСС и постигнатите резултати.

(7) Системата се основава на данни за:

1. основните звена и филиалите на УНСС и разкритите в тях професионални направления и специалности;

2. състоянието и развитието на академичния състав на УНСС;

3. действащи, отписани, в т.ч. завършили и отстранени студенти по форми и степени на обучение, професионални направления и специалности и друга информация за статута им на обучаеми;

4. (Изм. – 07.12.2010 г.) действащи, отчислени, в т.ч. защитили и отстранени докторанти;

5. научни звена и колективи, разработвани изследователски програми, проекти и задачи;

6. резултати от научни изследвания и внедрени разработки;

7. друга информация, необходима за функционирането на системата.

**(8)** Информацията по ал. 7 се поддържа в регистри за целите на академичното управление, на университетската и националната статистика.

**Чл. 7а.** (Нов – 17.12.2014 г.) **(1)** Дейността на УНСС, неговите основни звена, филиали, катедри и обслужващи звена се урежда чрез вътрешни актове, които се издават от органите на университета, съобразно предоставената им компетентност.

**(2)** Вътрешните актове по ал. 1 се депозират и съхраняват в *Единен регистър на вътрешните актове (ЕРВА)*.

**(3)** Условието и редът за създаване, депозирание и вписване на актове, администриране и осигуряване на достъп до ЕРВА, както и всички други въпроси, свързани с функционирането на ЕРВА се уреждат с правилник, който се изготвя от Комисията за вътрешните актове и се утвърждава от Ректора на УНСС. Правно действие има само този вътрешен акт, който е вписан в ЕРВА. На Интернет-страницата и в Интранет-мрежата на УНСС се публикуват само актуалните вътрешни актове, които са вписани в ЕРВА.

**Чл. 7б.** (нов – 19.12.2022 г.) **(1)** Изборите в УНСС се провеждат въз основа на общо, равно и пряко избирателно право с явно или с тайно гласуване, при спазване на принципа „един човек – един глас – една тежест”.

**(2)** Всеки избирател има право на един глас.

**(3)** Редът и условията за провеждане на избори се уреждат с Правила за организиране и провеждане на избори в УНСС, приети от Общото събрание на университета.

**(4)** Предходните алинеи не се прилагат при изборите на студенти и докторанти и/или техни представители и при избор на главни асистенти, доценти и професори, които се извършват по специален ред, както и при избори, условията и реда за които са регламентирани в нормативен акт.

## Глава втора

### ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

**Чл. 8. (1)** УНСС включва в структурата си основни звена, филиали, катедри и обслужващи звена.

**(2)** (Изм. – 07.12.2010 г.) УНСС може да създава съвместни структури по ал. 1 с български и чуждестранни висши училища.

**Чл. 9. (1)** (Изм. – 14.11.2007 г.) Основни звена на УНСС са факултетите, департаментите и институтите.

**(2)** Устройството и дейността на основните звена се уреждат със ЗВО и този правилник.

**(3)** При необходимост основните звена на УНСС могат да приемат свои правилници за дейността, които се утвърждават от Академичния съвет.

**Чл. 10. (1)** (Изм. – 16.12.2020 г.) Факултетът е основно звено на УНСС, което обединява не по-малко от три катедри за осигуряване на обучението на студенти, докторанти и специализанти в едно или няколко професионални направления от област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, по която университетът е акредитиран да провежда обучение.

**(2)** (Изм. – 18.11.2009 г., 07.12.2010 г.) УНСС включва в структурата си следните факултети:

1. Общикономически;
2. Финансово-счетоводен;
3. Управление и администрация;
4. Икономика на инфраструктурата;
5. Международна икономика и политика;
6. (Изм. – 07.12.2010 г.) Приложна информатика и статистика;
7. Бизнес;
8. Юридически.

**(3)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) Откриването, преобразуването и закриването на факултети става по предвидения в ЗВО ред въз основа на предложение на Академичния съвет на УНСС и/или по предложение на компетентния министър.

**Чл. 11. (1)** Департаментът е основно звено, което:

1. осигурява обучението по една или повече дисциплини, които не представляват специалност;

2. има най-малко 14-членен академичен състав на основен трудов договор;

3. може да има секции, с ръководител-секция по решение на Академичния съвет.

**(2)** УНСС включва в структурата си департаменти, създадени по реда на ал. 3.

**(3)** Откриването, преобразуването и закриването на департаментите става с решение на Академичния съвет, който избира и неговия директор по предложение на ректора.

**(4)** Назначаването и освобождаването на директора на департамента става със заповед на ректора въз основа на проведения избор от Академичния съвет.

**Чл. 12. (1)** Институтът е основно звено, което обединява академичен състав за извършване на научноизследователска дейност.

**(2)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) Откриването, преобразуването и закриването на институти става по предвидения в ЗВО ред въз основа на искане на ръководството на УНСС и/или по предложение на компетентния министър.

**(3)** Структурата на института, конституирането и функциите на неговите органи за управление се определят в правилник, приет от Академичния съвет, който избира и неговия директор по предложение на ректора.

(4) Назначаването и освобождаването на директора на института става със заповед на ректора въз основа на проведения избор от Академичния съвет.

(5) (Нова – 20.12.2017 г., **отм. – 15.12.2021 г.**)

**Чл. 13.** (Отм. – 14.11.2007 г.)

**Чл. 14. (1)** (Изм. – 18.11.2009 г.) Филиалът е териториално изнесена структура на УНСС, която:

1. удовлетворява потребности на съответни райони от обучение в професионални направления на висшето образование, за които УНСС е акредитиран;

2. има най-малко 10-членен академичен състав на основен трудов договор;

3. осигурява воденето на не по-малко от 70 на сто от лекционните курсове за всяка специалност и/или професионално направление от хабилитирани кадри на УНСС;

4. (Отм. – 07.12.2010 г.)

(2) (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) Откриването, преобразуването и закриването на филиалите става по предвидения в ЗВО ред въз основа на искане на Академичния съвет на УНСС и/или по предложение на компетентния министър.

(3) Структурата, съставът и органите за управление на филиала се определят от Академичния съвет, който избира и неговия директор по предложение на ректора.

(4) Назначаването и освобождаването на директора на филиала става със заповед на ректора въз основа на проведения избор от Академичния съвет.

**Чл. 15. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Катедрата е първично звено на университета, което:

1. (Изм. – 14.11.2007 г.) се включва в структурата на факултет, департамент или филиал;

2. осъществява учебна дейност по една или група сродни дисциплини;

3. извършва научни изследвания в едно или повече свързани научни направления;

4. включва най-малко 7-членен академичен състав на основен трудов договор;

5. може да има секции, с ръководител-секция по решение на Академичния съвет.

(2) (Доп. – 20.12.2017 г.) Откриването, преобразуването и закриването на катедрите става с решение на Академичния съвет по предложение на факултетния съвет или на ректора. В случаите когато, катедра на УНСС, която е отговаряла на изискването за минимална численост от 7 (седем) души академичен състав на основен трудов договор, поради непредвидени обстоятелства остане с численост под необходимия минимум, но с не по-малко от 4 (четири) души академичен състав на основен трудов договор, основното звено, към което е катедрата, внася за утвърждаване в Академичния съвет оздравителна програма с конкретни мероприятия и срокове за кадровото попълване и привеждане на академичния състав на катедрата в съответствие с изискването на чл. 26д, ал. 1 ЗВО.

**Чл. 16. (1)** Обслужващи звена на УНСС са:

1. (изм. – **15.12.2021 г.**) основни обслужващи звена – библиотека, издателски комплекс, отделения, центрове и лаборатории;

2. административни обслужващи звена – дирекции и служби;

3. други обслужващи звена – отдели, сектори, секции и др.

(2) Обслужващите звена осигуряват условия за реализиране или подпомагат реализацията на едно или няколко свързани направления по предмета на дейност на УНСС.

(3) Организационната форма, организацията и дейността на обслужващите звена и компетенциите на техните ръководни органи се определят от Академичния съвет или с правилници, приети и утвърдени по реда на този правилник.

(4) Откриването, преобразуването и закриването на обслужващите звена по ал. 1, т. 1 става с решение на Академичния съвет, който избира и техния ръководител по предложение на ректора, с изключение на ръководителя на библиотеката и ръководителя на печатницата, които се назначават непосредствено от ректора.

(5) Откриването, преобразуването и закриването на обслужващите звена по ал. 1, т. 2 и т. 3 става с решение на ректора, който назначава и техния ръководител.

**Чл. 17. (1)** (Изм. – 18.11.2009 г.) Основни обслужващи звена, които организират непосредствено учебния процес, са:

1. Отделение "Институт за следдипломна квалификация";
2. (Изм. – 07.12.2010 г.) Център за дистанционно обучение и неговите регионални центрове;
3. (Нова – 07.12.2010 г., отм. – 18.12.2019 г.)

(2) (Изм. – 18.12.2019 г.) Ръководителите на обслужващите звена по ал. 1 са хабилитирани лица и се избират от Академичния съвет по предложение на ректора с 4-годишен мандат.

(3) Назначаването и освобождаването на ръководителите по ал. 2 става със заповед на ректора въз основа на решението на Академичния съвет.

(4) Обслужващите звена по ал. 1 могат да имат един или повече заместници, които се назначават от ректора по предложение на ръководителите на звената.

(5) Структурата на обслужващите звена по ал. 1, конституирането и функциите на техните органи за управление се определят с правилници за тяхната дейност, приети от Академичния съвет.

(6) (Нова – 29.11.2006 г.) При доказана целесъобразност обслужващите звена по ал. 1 могат да се преобразуват с решение на Академичния съвет в други обслужващи звена по чл. 16, ал. 1, т. 2 и 3.

**Чл. 18.** Основните звена, филиалите, катедрите, членовете на академичния състав и ръководителите на обслужващите звена в УНСС могат да правят предложения до ректора за създаване, преобразуване и закриване на звена на университета, който по преценка ги внася в Академичния съвет.

## **Глава трета**

### **УПРАВЛЕНИЕ**

**Чл. 19. (1)** Органи за управление на УНСС са Общото събрание, Академичният съвет и ректорът.

(2) Органите за управление на университета се избират с 4-годишен мандат.

(3) Мандатът на органите за управление на университета не се прекъсва с провеждането на частични избори. Мандатите на допълнително избраните членове на колективните органи за управление се прекратяват с изтичането на мандата на органа.

**Чл. 20. (1)** Общото събрание е висш колективен орган за управление на университета.

**(2)** Общото събрание на УНСС се състои от:

1. всички хабилитирани членове на академичния състав на основен трудов договор;  
2. (Изм. – 14.11.2007 г.) представители на нехабилитираните членове на академичния състав на основен трудов договор, избрани на събрания на факултетите, департаментите, институтите и филиалите;

3. представители на административния персонал, избрани на събрания на обслужващите звена;

4. (Изм. – 29.11.2006 г., доп. – 16.12.2020 г.) представители на студентите и докторантите, избрани на техни събрания по ред, определен в Правилника за организацията и дейността на Студентския съвет, при съблюдаване на следните принципи:

а) (Изм. – 07.12.2010 г.) за образователно-квалификационните степени "бакалавър" и "магистър" – по специалности и/или професионални направления, като се осигури представителство от всяка специалност, съответно – професионално направление/поднаправление, пропорционално на броя на обучаваните в тях студенти;

б) за образователната и научна степен "доктор" – от общността на докторантите, като броят им е не по-малко от двама души и не повече от 10% от общия списъчен състав на представителите на студентите и докторантите в Общото събрание на УНСС;

в) за членове на Общото събрание на УНСС могат да се избират студенти, които не са прекъсвали и не са прекъснати към момента на избора по слаб успех в образователно-квалификационната степен, в която се обучават, и имат среден успех от следването до последния завършен семестър, не по-нисък от "добър" (4.00). За студентите, обучавани в първи семестър на съответната образователно-квалификационна степен, се отчита успехът от класирането им;

г) (Изм. – 07.12.2010 г.) при необходимост катедрените и деканските ръководства подпомагат организационно процеса по свикване и провеждане на събранията на студентите.

**(3)** (Изм. – 20.12.2017 г.) Броят на членовете и структурата на всяко общо събрание се определят от Академичния съвет при спазване на предходната алинея и следните изисквания:

1. (Изм. и доп. – 16.12.2020 г.) представителите на академичния състав да са не по-малко от 75 на сто и не повече от 84 на сто от състава на Общото събрание, като не по-малко от една четвърт от тях са нехабилитирани преподаватели;

2. представителите на студентите и докторантите да са не по-малко от 15 на сто от състава на Общото събрание;

3. (Нова – 16.12.2020 г.) представителите на административния персонал да са не повече от 5 на сто от състава на Общото събрание, като имат поне един представител.

(4) При промени в броя на членовете на Общото събрание, водещи до нарушаване на определените в ЗВО, в този правилник и от Академичния съвет квоти, преди следващото заседание се провеждат частични избори.

(5) В заседанията на Общото събрание могат да участват със съвещателен глас гости. Въпросите за това участие се решават от Общото събрание по предложение на Академичния съвет отделно за всяко заседание на Общото събрание.

(6) (Нова – 16.12.2020 г.) Правилото по ал. 4 се прилага и по отношение на всички други органи за управление на университета, чиято структура се определя на квотен принцип.

**Чл. 21. (1)** Общото събрание на УНСС се свиква на заседание най-малко веднъж годишно от неговия председател:

1. по решение на Академичния съвет;
2. по искане на ректора;
3. по искане на не по-малко от 1/4 от списъчния състав на Общото събрание.

(2) Членовете на Общото събрание се уведомяват за заседанията му не по-късно от 7 дни преди тяхното провеждане. Уведомяването става с писмена покана, която съдържа деня, часа и мястото на провеждане на заседанието и дневния ред. Материалите за обсъждане се изпращат с поканата и/или се осигуряват на разположение на членовете на Общото събрание.

(3) Заседанията на Общото събрание са редовни, ако на тях присъстват не по-малко от 2/3 от списъчния състав на членовете му, редуциран съгласно правилата на чл. 36а, ал. 2 на ЗВО. Кворумът се установява с доклад на мандатна комисия към началото на заседанието, а по време на работата му – от преброители, избрани от събранието при поискване от председателя.

(4) В случай че редовно свиканото Общо събрание няма кворум, свикването му се преобладава за след един час на същото място и при същия дневен ред. В този случай заседанието е редовно, ако присъстват не по-малко от 1/2 от списъчния състав на Общото събрание, редуциран съгласно правилата на чл. 36а, ал. 2 на ЗВО.

(5) Решенията на Общото събрание се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите, с изключение на приемането на Правилника за дейността на УНСС, на измененията и допълненията в него, за което се изисква обикновено мнозинство от списъчния състав на Общото събрание.

(6) Решенията на Общото събрание се вземат с явно гласуване, освен когато ЗВО и този правилник изискват тайно гласуване или Общото събрание реши гласуването да е тайно.

(7) (Нова – 16.12.2020 г.) В период на обявено от Народното събрание извънредно положение и/или на обявена от Министерския съвет извънредна епидемична обстановка и въведени противоепидемични мерки заседание на Общото събрание може да бъде организирано и проведено от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие по електронен път при спазване на изискванията за кворум и лично гласуване. Академичният съвет приема решение за провеждане на такова заседание на Общото събрание, като взема предвид актуалната обстановка и нормативните изисквания.

**Чл. 22. (1)** Общото събрание:

1. (Изм. - 19.12.2011 г., изм. – **15.12.2021 г. в сила от 01.12.2023 г.**) избира с тайно гласуване за срока на мандата си председател и заместник-председател на Общото събрание измежду хабилитираните си членове;

2. приема, изменя и допълва Правилника за дейността на УНСС и Правилника за дейността на Контролния съвет;

3. (Доп. – 16.12.2020 г.) избира с тайно гласуване за срока на мандата си ректор на университета измежду хабилитираните си членове и предлага на компетентния министър сключването на договор за управление по чл. 10, ал. 2, т. 10 ЗВО;

4. определя числеността и структурата на Академичния съвет и избира с тайно гласуване за срока на мандата си неговите членове;

5. (Изм. - 19.12.2011 г.) определя числеността на Контролния съвет и избира с тайно гласуване за срока на мандата си неговия председател, двама заместник-председатели и членове измежду членовете на академичния състав и действащите студенти и докторанти;

6. (Нова - 19.12.2011) избира и освобождава омбудсмана на УНСС, който не може да е на основен трудов договор в университета;

7. (Нова - 19.12.2011) приема Етичен кодекс на УНСС;

8. обсъжда и приема годишния доклад на ректора за състоянието на УНСС и за резултатите от дейността на университета;

9. избира свои помощни органи;

10. взема решения и по други въпроси, свързани с дейността на университета и неговото управление и със своята работа.

(2) Заседанията на Общото събрание се ръководят от неговия председател.

(3) Заседанията на Общото събрание са открити, освен когато събранието реши те да са закрити изцяло или по отделни точки от дневния ред на работата му.

(4) Общото събрание се представлява от неговия председател.

(5) (Изм. – 16.12.2020 г.) Председателят на Общото събрание представлява УНСС по трудовото правоотношение за заеманата от ректора академична длъжност.

(6) (Изм. – **15.12.2021 г. в сила от 01.12.2023 г.**) Заместник-председателят на Общото събрание може да извършва дейностите по реализиране функциите на председателя при изрично упълномощаване от него.

**Чл. 23. (1)** Академичният съвет (АС) е колективен орган за ръководство на учебната, научната и други дейности на университета.

(2) Академичният съвет на УНСС се състои от 25 до 45 членове и включва:

1. представители на академичния състав на основен трудов договор в университета;

2. представители на действащите студенти и докторанти в университета;

3. представители на административния персонал на университета.

(3) При определяне структурата на Академичния съвет се спазват следните изисквания:

1. (Изм. – 16.12.2020 г.) представителите на академичния състав да са не по-малко от 75 на сто и не повече от 83 на сто от състава на Академичния съвет, като не по-малко от една четвърт от тях са нехабилитирани преподаватели;

2. (Доп. – 16.12.2020 г.) представителите на студентите и докторантите да са не по-малко от 15 на сто от състава на Академичния съвет;

3. (Нова – 16.12.2020 г.) представителите на административния персонал да са не повече от 5 на сто от състава на Академичния съвет, като имат поне един представител;

4. (Предишна т. 3 – 16.12.2020 г.) само ректорът е член на Академичния съвет по право.

(4) (Нова – 16.12.2020 г.) В заседанията на Академичния съвет с право на глас участват и членовете на Съвета на настоятелите.

(5) (Предишна ал. 4 – 16.12.2020 г.) Академичният съвет се свиква от ректора или по писмено искане на не по-малко от 1/4 от състава му.

(6) (Предишна ал. 5 – 16.12.2020 г.) Членовете на Академичния съвет се уведомяват за заседанията му не по-късно от пет дни преди тяхното провеждане. Уведомяването става с писмена покана, която съдържа деня, часа и мястото на провеждане на заседанието и дневния ред. Материалите за обсъждане се изпращат с поканата и/или се осигуряват на разположение на членовете на Академичния съвет.

(7) (Изм. – 07.12.2010 г., предишна ал. 6 – 16.12.2020 г.) Според характера на включените в дневния ред въпроси на заседанията на Академичния съвет могат да се канят председателят на Общото събрание на университета, когато не е негов член, председателят на Контролния съвет, ръководители на основни и обслужващи звена, членове на академичния състав, председателят и членове на Студентския съвет, председателят и членове на Съвета на настоятелите, ръководители на структури и организации, с които университетът има договори за сътрудничество или партньорски отношения, специалисти и експерти. Решенията за поканата се вземат от ректора за всяко отделно заседание на Академичния съвет.

(8) (Предишна ал. 7 – 16.12.2020 г.) Заседанията на Академичния съвет са редовни, ако присъстват не по-малко от 2/3 от списъчния му състав, редуциран съгласно правилата на чл. 36а, ал. 2 на ЗВО. Решенията се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите с явно гласуване, освен когато ЗВО и този правилник изискват тайно гласуване или Академичният съвет реши гласуването да е тайно.

(9) (Нова – 16.12.2020 г.) В период на обявено от Народното събрание извънредно положение и/или на обявена от Министерския съвет извънредна епидемична обстановка и въведени противоепидемични мерки заседание на Академичния съвет може да бъде организирано и проведено от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие по електронен път при спазване на изискванията за кворум и лично гласуване. Ректорът приема решение за провеждане на такова заседание на Академичния съвет, като взема предвид актуалната обстановка и нормативните изисквания.

#### **Чл. 24 (1) Академичният съвет:**

1. приема визия, мисия и стратегически план за развитие на УНСС;
2. (Изм. и доп. – 16.12.2020 г.) определя образователната политика на УНСС в съответствие с утвърдената политика по чл. 10, ал. 2, т. 9 ЗВО, както и научната политика на УНСС;
3. приема мандатна програма (стратегически план) за срока на мандата си и решава основни въпроси по нейното изпълнение;
4. (Изм. – 14.11.2007 г.) приема годишни отчети за резултатите от дейността на УНСС, годишен доклад с финансовите и натуралните показатели на УНСС и за

результатите от прилагането на Системата за оценяване и поддържане на качеството, и взема решение за тяхното публикуване;

5. (Доп. – 16.12.2020 г.) прави предложения за откриване, преобразуване и закриване на факултети, институти, филиали и колежи на УНСС, както и на териториално изнесени звена и поделения на УНСС в чужбина при условията и по реда на чл. 9, ал. 3, т. 3, б. а) на ЗВО;

6. взема решения за създаване, преобразуване и закриване на департаменти, катедри и основни обслужващи звена на УНСС;

7. избира заместник-ректори по предложение на ректора;

8. определя числеността и структурния състав на Общото събрание и организацията за избор на представителите на съответните групи;

9. (Изм. – 14.11.2007 г., изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) определя професионалните направления, поднаправленията, специалностите, формите и степените, по които се провежда обучение, и ежегодно предлага на компетентния министър броя на приеманите студенти и докторанти;

10. приема квалификационните характеристики и учебните планове за подготовка на специалисти по образователни степени на висшето образование, професионални направления и специалности в УНСС, както и промените в тях;

11. определя нормативите за учебна и друга заетост на членовете на академичния състав на университета;

12. (Нова – 14.11.2007 г., изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) определя и ежегодно предлага на компетентния министър размера на таксите за кандидатстване и за обучение на студенти и докторанти;

13. (Нова – 14.11.2007 г.) избира членове на Съвета на настоятелите;

14. определя приоритетни направления на развитие на научните изследвания в УНСС и решава основни въпроси на планирането, организацията и отчитането на научноизследователската дейност;

15. (Изм. - 19.12.2011 г.) взема решения за:

а) сдружаване на УНСС с български и/или чуждестранни висши училища, признати по законодателството на съответната държава, за съвместно осъществяване на учебна, научноизследователска, проектна, иновационна и други допустими от ЗВО дейности;

б) сключване на договори с чуждестранни висши училища и организации, признати по законодателството на съответната държава за извършване на съвместна учебна, научноизследователска, проектна, иновационна и други, допустими от ЗВО дейности;

в) (Изм. – 16.12.2020 г.) сключване на споразумения за съвместна учебна дейност с държавни и общински училища от системата на предучилищното и училищното образование при условията и по реда на чл. 21, ал. 1, т. 16 ЗВО, както и за определяне на реда за съгласуване на проектите на училищни учебни планове и на учебни програми;

г) членуване на УНСС в международни организации.

16. приема бюджета на УНСС и отчета за неговото изпълнение;

17. присъжда почетното звание "доктор хонорис кауза";

18. формира постоянни и временни комисии за изпълнение на задачи по предмета на дейност на УНСС и определя техните компетенции;

19. (Изм. - 19.12.2011 г., изм. и доп. – 16.12.2020 г.) приема правилници за учебната и за научноизследователската дейност, правилник за атестирането на академичния състав,

правила за признаване на висше образование, придобито в чужбина, с цел продължаване на образованието в УНСС, други правилници, правила и вътрешни актове, свързани с дейността на университета, както и промени в приетите документи;

20. (Изм. – 29.11.2006 г., 18.11.2009 г., изм. – 16.12.2020 г.) взема с тайно гласуване решения по предложенията на факултетните съвети за удължаване на трудовите правоотношения чрез сключване на срочни трудови договори с хабилитирани преподаватели, навършили възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда, съгласно § 11 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗВО, при условията на чл. 71а на този правилник;

21. (Изм. – 07.12.2010 г.) взема с явно гласуване решения по предложения на факултетните съвети за обявяване на конкурси за заемане на академични длъжности по ЗРАСРБ и на длъжности по ЗВО;

22. взема решения и по други въпроси, свързани с дейността, структурата, управлението и развитието на УНСС.

(2) Заседанията на Академичния съвет се председателстват от ректора или от упълномощен от него заместник-ректор или член на Академичния съвет.

(3) Заседанията на Академичния съвет са открити, освен ако съветът реши те да са закрити изцяло или по отделни точки в дневния ред на работата му.

(4) Решенията на Академичния съвет се свеждат за сведение и изпълнение до ръководителите на основните и обслужващите звена в УНСС, както и до лицата, за които персонално се отнасят.

**Чл. 25. (1)** (Доп. – 16.12.2020 г.) Ректорът на УНСС е хабилитирано лице, което се избира от Общото събрание измежду членовете на академичния състав на университета. С избрания ректор компетентният министър сключва договор за управление по чл. 10, ал. 2, т. 10 ЗВО за срока на ректорския мандат.

(2) (Нова - 19.12.2011 г.) Кандидатите за ректор се номинират от структурни звена на УНСС и/или от членове на Общото събрание на университета.

(3) (Нова - 19.12.2011 г., изм. – 15.12.2021 г.) Номинациите за ректор с мотивите за тях се предават на председателя на комисията по предложенията в срок до 30 дни преди датата на заседанието на Общото събрание. След този срок нови номинации не се допускат.

(4) (Нова - 19.12.2011 г., доп. – 15.12.2021 г.) Номинираните кандидати за ректор огласяват чрез приетите в УНСС форми и по подходящ начин, вкл. на страница на уебсайта на университета, своята концепция за работа в мандатния период в срок до 10 дни преди датата на заседанието на Общото събрание.

(5) Ректорът:

1. представлява УНСС;
2. по право е член на Академичния съвет и негов председател;
3. сключва и прекратява трудовите договори с членовете на академичния състав и на административния персонал в УНСС и неговите подразделения, които не са юридически лица;

4. разпределя утвърдените от Академичния съвет щатни бройки между основните и обслужващите звена в УНСС;

5. определя структурата от обслужващи звена на университета по чл. 16, ал. 1, т. 2 и т. 3, като решава въпросите на тяхното създаване, преобразуване и закриване, както и назначаването и освобождаването на ръководителите им;

6. назначава и освобождава ръководители на звена на длъжности, които се заемат с избор или с конкурс по предложение на съответния орган;

7. назначава и освобождава ръководители на звена на неизборни длъжности;

8. (Нова – 14.11.2007 г.) назначава и освобождава помощник-ректора;

9. (Изм. – 07.12.2010 г.) решава окончателно всички въпроси по приемането, отписването, отчисляването, преместването и отстраняването на студенти, докторанти и специализанти;

10. съставя проектобюджета на УНСС и отчета за неговото изпълнение и ги предоставя на председателя на Контролния съвет за становище и на Академичния съвет за приемане;

11. (Изм. – 14.11.2007 г.) подготвя и предлага за приемане от Академичния съвет годишни отчети за дейността на УНСС, годишни доклади за финансовите и натуралните показатели на УНСС, за резултатите от прилагането на Системата за оценяване и поддържане на качеството в УНСС, за резултатите от изпълнението на мандатната програма (стратегическия план) на академичното ръководство и др.;

12. предлага на Академичния съвет броя и кандидатурите на хабилитирани членове на академичния състав за избор на заместник-ректори;

13. при необходимост може да свиква колективните органи за управление на основните звена и на филиалите на УНСС;

14. назначава на незаети изборни длъжности лица, временно изпълняващи длъжностите;

15. налага наказания съгласно Кодекса на труда, ЗВО и други нормативни актове;

16. сключва договори с външни лица и организации, свързани с дейността на УНСС;

17. (Нова – 16.12.2020 г.) предлага на Академичния съвет създаване, преобразуване или закриване на департаменти, катедри и основни обслужващи звена;

18. (Нова – 16.12.2020 г.) взема решение за признаване на висше образование, придобито в чужбина, с цел продължаване на образованието във висшето училище въз основа на доклад на комисия;

19. (Нова – 16.12.2020 г.) подготвя и представя ежегоден отчет до компетентния министър за изпълнението на задълженията по договора за управление по чл. 10, ал. 2, т. 10 ЗВО;

20. (Предишна т. 17, изм. и доп. – 16.12.2020 г.) упражнява и други правомощия, произтичащи от законите, от политиката за развитие на висшето училище и от решенията на Общото събрание или на Академичния съвет, от този правилник и от други организационно-разпоредителни документи на УНСС.

**(6)** (Изм. – 16.12.2020 г.) Ректорът представя ежегодно на Общото събрание на университета отчет за работата си и за резултатите от изпълнението на политиката за развитие на УНСС, за финансовото състояние на УНСС, за съществуващите проблеми и мерки за тяхното решаване.

**(7)** (Доп. – 16.12.2020 г.) Правомощията на ректора се прекратяват с мандата на Общото събрание, което го е избрало, и в случаите по чл. 47, ал. 4. Той изпълнява функциите си до избора на нов ректор, но за не повече от два месеца след изтичане на

мандата на Общото събрание. При предсрочно прекратяване на мандата на ректора в случаите по чл. 47, ал. 4 се прекратява и договорът за управление по ал. 1.

**(8)** (Изм. – 17.12.2014 г.) В своята дейност ректорът се подпомага от:

1. заместник-ректори;
2. Ректорски съвет (РС), Ректорско-декански съвет (РДС);
3. помощник-ректор, главни секретари, Комисия по вътрешните актове (КВА) и други, назначавани при необходимост от ректора, който определя техните задачи, правомощия и възнаграждения;
4. други консултативни органи, които се създават със заповед на ректора, с която се определят техният състав, задачи и възнаграждения.

**Чл. 26. (1)** Заместник-ректорът:

1. подпомага дейността на ректора и го представлява в случаите, когато е упълномощен от него;
2. организира, контролира и носи отговорност за работата в определено направление на дейност на УНСС в съответствие с делегираните му правомощия;
3. изпълнява възложени му от ректора и от Академичния съвет задачи в съответното направление на дейност на УНСС;
4. отговаря за своята дейност и за дейността в съответното направление пред ректора и пред Академичния съвет.

**(2)** Заместник-ректорът участва в заседанията на Академичния съвет с право на съвещателен глас, ако не е избран за негов член.

**(3)** Мандатът на заместник-ректора приключва с мандата на ректора, който го е предложил за избор от Академичния съвет.

**Чл. 27. (1)** (Изм. – 14.11.2007 г.) Ректорският съвет е постоянен помощен консултативен орган към ректора, който издава заповед за неговия състав.

**(2)** (Изм. – 14.11.2007 г.) В състава на Ректорския съвет се включват ректорът, заместник-ректорите, а при необходимост – и други лица, заемащи ръководни длъжности в УНСС.

**(3)** (Изм. – 07.12.2010 г.) На заседанията на Ректорския съвет могат да се канят председателят на Общото събрание на университета, председателят на Контролния съвет, председателят на Студентския съвет, председателят и членове на Съвета на настоятелите, ръководители на звена и членове на академичния състав на УНСС, специалисти и експерти по обсъжданите въпроси. Решенията за поканата се вземат от ректора за всяко отделно заседание на Ректорския съвет.

**(4)** Ректорският съвет:

1. подпомага работата на ректора при формирането и провеждането на политиката на УНСС и оперативното му ръководство;
2. обсъжда текущи въпроси на дейността и управлението на УНСС и предлага проекти на решения на ректора и на Академичния съвет;
3. приема правилници и правила, които се утвърждават от ректора;
4. приема временни правилници на УНСС, които след експериментално прилагане в срок до шест месеца и отразяване на необходимите изменения се внасят за обсъждане и приемане в Академичния съвет, след което се утвърждават от ректора.

**Чл. 28. (1)** Ректорско-деканският съвет е постоянен помощен консултативен орган, който се свиква от ректора.

**(2)** (Изм. – 14.11.2007 г.) В състава на Ректорско-деканския съвет се включват ректорът, заместник-ректорите, деканите на факултети, директорите на филиали, на отделения и на Центъра за дистанционно обучение.

**(3)** На заседанията на Ректорско-деканския съвет могат да се канят ръководители на звена, членове на академичния състав, специалисти и експерти по обсъжданите въпроси.

**(4)** Ректорско-деканският съвет:

1. обсъжда въпроси и подготвя проекторешения за подпомагане дейността на ректора в областта на учебната, научната и други дейности на университета и негови основни звена и филиали, както и предлага на ректора проекти на решения за Академичния съвет;

2. разглежда въпроси и подготвя проекторешения за подпомагане дейността на деканите на факултети и на други ръководители на основни звена на университета, както и предлага на ректора проекти на решения за Академичния съвет.

**Чл. 28а.** (Нов – 14.11.2007 г.) **(1)** Помощник-ректорът подпомага ректора по въпроси, свързани с административното и финансовото управление, както и с управлението на имуществото на УНСС.

**(2)** Помощник-ректорът се назначава и освобождава от ректора.

**(3)** Помощник-ректорът може да не е член на академичния състав на УНСС.

**(4)** Помощник-ректорът може да не е член на Академичния съвет на УНСС.

**Чл. 28б.** (Нов – 17.12.2014 г.) Комисията по вътрешните актове:

1. подпомага дейността на Ректора по осигуряване на законосъобразността и актуалността на вътрешните актове на УНСС чрез аналитична, консултативна и методическа дейност;

2. извършва методическо ръководство във връзка със създаването, поддръжката и администрирането на Единния регистър на вътрешните актове на УНСС;

3. решава всички други въпроси, които са в обхвата на нейната компетентност съобразно Правилника за дейността на Комисията за вътрешните актове, който се утвърждава от Ректора.

**Чл. 29. (1)** Орган за вътрешен контрол върху дейността на УНСС е Контролният съвет.

**(2)** Контролният съвет се състои от:

1. председател и заместник-председател, които са хабилитирани лица;

2. членове, които са хабилитирани лица;

3. един представител на Студентския съвет.

**(3)** (Изм. – 14.11.2007 г.) Членовете на Контролния съвет не могат да бъдат членове на Академичния съвет, заместник-ректори, помощник-ректор, декани на факултети, директори на основни звена и на филиали на университета.

**(4)** Контролният съвет:

1. проверява законосъобразността на изборите за ръководни органи на УНСС, на неговите основни звена и на филиалите в едномесечен срок от провеждането им и докладва на Академичния съвет за резултатите от проверките;

2. изготвя становище по проекта за бюджет на УНСС и неговото изпълнение и го докладва пред Академичния съвет и пред Общото събрание на университета;

3. участва в проверките по чл. 58а от ЗВО.

(5) Контролният съвет докладва за своята дейност пред Общото събрание на УНСС.

(6) Контролният съвет осъществява дейността си съгласно правилник, приет от Общото събрание на УНСС.

**Чл. 29а.** (Нов – 14.11.2007 г.) **(1)** В УНСС се създава Съвет на настоятелите, който подпомага университета за осъществяване на ефективно и прозрачно управление и за предоставяне на качествено образование и обучение.

**(2)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. и доп. – 16.12.2020 г.) Съветът на настоятелите е в състав от 8 членове – дарители на УНСС, личности с активна обществена позиция, представители на работодателите, на съсловни, браншови и професионални организации, представители на Студентския съвет, на Столична община и на компетентния министър.

**(3)** Не могат да бъдат членове на Съвета на настоятелите лицата, посочени в чл. 35а, ал. 4 на ЗВО.

**(4)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. и доп. – 16.12.2020 г.) Петима от членовете на Съвета на настоятелите се избират от Академичния съвет по предложение на ректора, а останалите трима се определят съответно – от компетентния министър, от кмета на Столична община и от Студентския съвет на УНСС.

**(5)** Съветът на настоятелите избира председател измежду своите членове.

**(6)** Съветът на настоятелите дава становища по:

1. основни въпроси, свързани с развитието на УНСС;

2. проекта на мандатната програма;

3. проекта на бюджет на УНСС;

4. проекти за приемане, изменение и допълнение на Правилника за дейността на УНСС;

5. проектите на предложенията на Академичния съвет за броя на приеманите за обучение студенти и докторанти и за размера на таксите за кандидатстване и за обучение;

6. годишния доклад за състоянието на УНСС, годишния доклад с финансовите и натуралните показатели на УНСС, годишния финансов отчет и отчета за изпълнението на приходната и разходната част на бюджета;

7. предложенията за учредяване на стипендии от УНСС.

**(7)** (Доп. – 16.12.2020 г.) Съветът на настоятелите заседава не по-рядко от веднъж на три месеца. Той се свиква на заседания от председателя на съвета по негова инициатива, по искане на всеки от членовете или по искане на ректора на УНСС. При вземане на решение, когато са подадени равен брой гласове „за” и „против”, гласът на Председателя се брои за два гласа.

**(8)** Съветът на настоятелите приема правила за своята работа.

**(9)** Членовете на Съвета на настоятелите не получават възнаграждение за дейността си.

**Чл. 30. (1)** Органи за управление на факултета са Общото събрание, Факултетният съвет и деканът.

**(2)** Органите за управление на факултета се избират с 4-годишен мандат.

(3) Мандатът на органите за управление на факултета не се прекъсва с провеждането на частични избори. Мандатите на допълнително избраните членове на колективните органи за управление се прекратяват с изтичането на мандата на органа.

**Чл. 31. (1)** Общото събрание е висш колективен орган за управление на факултета.

**(2)** Общото събрание на факултета се състои от:

1. (Изм. – 16.12.2020 г.) членове на академичния състав във факултета на основен трудов договор;

2. представители на студентите и докторантите от всички професионални направления/поднаправления и специалности във факултета;

3. представители на административния персонал, който организира и подпомага дейностите във факултета.

**(3)** Броят на членовете и структурата на всяко общо събрание на факултета се определят от Факултетния съвет при спазване на следните изисквания:

1. (Изм. и доп. – 16.12.2020 г.) представителите на академичния състав да са не по-малко от 75 на сто и не повече от 84 на сто от състава на Общото събрание, като не по-малко от една четвърт от тях да са нехабилитирани преподаватели;

2. представителите на студентите и докторантите да са не по-малко от 15 на сто от състава на Общото събрание;

3. (Нова – 16.12.2020 г.) представителите на административния персонал да са не повече от 5 на сто от състава на Общото събрание, като имат поне един представител.

**(4)** При промени в броя на членовете на Общото събрание, водещи до нарушаване на определените в ЗВО, в този правилник и от Факултетния съвет квоти, преди следващото заседание се провеждат частични избори.

**(5)** В заседанията на Общото събрание могат да участват със съвещателен глас ректорът и неговите заместници, както и ръководители на основни звена. На събранието могат да участват и гости, по предложение на Факултетния съвет и решение на Общото събрание.

**Чл. 32. (1)** Общото събрание на факултета се свиква на заседания най-малко веднъж годишно от неговия председател:

1. по решение на Факултетния съвет;

2. по искане на декана;

3. по искане на не по-малко от 1/4 от списъчния му състав.

**(2)** Членовете на Общото събрание на факултета се уведомяват за заседанията му не по-късно от 7 дни преди тяхното провеждане. Уведомяването става с писмена покана, която съдържа деня, часа и мястото на провеждане на заседанието и дневния ред. Материалите за обсъждане се изпращат с поканата и/или се осигуряват на разположение на членовете на Общото събрание.

**(3)** Заседанията на Общото събрание на факултета са редовни, ако присъстват не по-малко от 2/3 от списъчния състав на членовете му, редуциран съгласно правилата на чл. 36а, ал. 2 на ЗВО. Кворумът се установява с доклад на мандатната комисия към началото на заседанието, а по време на работата му – от преброители, избрани от Общото събрание.

(4) В случай че редовно свиканото Общо събрание няма кворум, свикването му се преобладава за след един час на същото място и при същия дневен ред. В този случай заседанието е редовно, ако присъстват не по-малко от 1/2 от списъчния състав на Общото събрание.

(5) Решенията на Общото събрание се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите. Гласуването е явно, освен когато ЗВО, този или други правилници на УНСС изискват тайно гласуване, или Общото събрание реши гласуването да е тайно.

(6) Общото събрание може да вземе решение за разработване на правилник за дейността на факултета. Приемането на правилника, на изменения и допълнения в него става с обикновено мнозинство от списъчния състав на Общото събрание на факултета и се утвърждава от Академичния съвет.

(7) (Нова – 16.12.2020 г.) В период на обявено от Народното събрание извънредно положение и/или на обявена от Министерския съвет извънредна епидемична обстановка и въведени противоепидемични мерки заседание на Общото събрание на факултета може да бъде организирано и проведено от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие по електронен път при спазване на изискванията за кворум и лично гласуване. Факултетният съвет приема решение за провеждане на такова заседание на Общото събрание на факултета, като взема предвид актуалната обстановка и нормативните изисквания.

#### **Чл. 33. (1) Общото събрание на факултета:**

1. избира с тайно гласуване за срока на мандата си председател и заместник-председател на Общото събрание измежду хабилитираните си членове;

2. приема, изменя и допълва Правилника за дейността на факултета;

3. избира с тайно гласуване за срока на мандата си декан на факултета измежду хабилитираните си членове;

4. определя числеността и структурата на Факултетния съвет и избира с тайно гласуване неговите членове;

5. обсъжда и приема годишния доклад на декана за състоянието на факултета и за резултатите от дейността му;

6. обсъжда и решава основни въпроси на организацията и съдържанието на обучението във факултета, творческото развитие на членовете на академичния състав, успеваемостта на студентите и докторантите към факултета;

7. избира свои помощни органи;

8. взема решения и по други въпроси, свързани с дейността на факултета и неговото управление.

(2) Заседанията на Общото събрание на факултета се ръководят от неговия председател и от заместник-председателя.

(3) Заседанията на Общото събрание на факултета са открити, освен ако Общото събрание реши те да са закрити изцяло или по отделни точки от дневния ред на работата му.

(4) Общото събрание на факултета се представлява от неговия председател или от заместник-председателя.

**Чл. 34. (1)** Факултетният съвет е колективен орган за ръководство на учебната, научната и други дейности на факултета.

**(2)** (Изм. - 19.12.2011 г., изм. – 16.12.2020 г.) Факултетният съвет се състои най-малко от 21 членове и включва представители на академичния състав на основен трудов договор, на студентите и докторантите, членове на Общото събрание на факултета.

**(3)** При определяне структурата на Факултетния съвет се спазват следните изисквания:

1. хабилитираните лица да са не по-малко от 75 на сто от състава на Факултетния съвет;

2. само деканът е член на Факултетния съвет по право.

**(4)** Факултетният съвет се свиква от декана по негова инициатива или по писмено искане на не по-малко от 1/4 от състава му.

**(5)** Членовете на Факултетния съвет се уведомяват за заседанията му не по-късно от пет дни преди тяхното провеждане. Уведомяването става с писмена покана, която съдържа деня, часа и мястото на провеждане на заседанието и дневния ред. Материалите за обсъждане се изпращат с поканата и/или се осигуряват на разположение на членовете на Факултетния съвет.

**(6)** Според характера на включените в дневния ред въпроси на заседанията на Факултетния съвет се канят ръководители на основни и обслужващи звена, членове на академичния състав, членове на Студентския съвет, специалисти и експерти.

**(7)** Заседанията на Факултетния съвет са редовни, ако присъстват не по-малко от 2/3 от членовете му, редуцирани съгласно правилата на чл. 36а, ал. 2 от ЗВО. Решенията се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите с явно гласуване, освен когато ЗВО и този правилник изискват тайно гласуване или Факултетният съвет реши гласуването да е тайно.

**(8)** (Нова – 16.12.2020 г.) В период на обявено от Народното събрание извънредно положение и/или на обявена от Министерския съвет извънредна епидемична обстановка и въведени противоепидемични мерки заседание на Факултетния съвет може да бъде организирано и проведено от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие по електронен път при спазване на изискванията за кворум и лично гласуване. Деканът приема решение за провеждане на такова заседание на Факултетния съвет, като взема предвид актуалната обстановка и нормативните изисквания.

**Чл. 35. (1)** Факултетният съвет:

1. избира с тайно гласуване заместник-декани по предложение на декана;

2. по предложение на катедрите взема решения и предлага на Академичния съвет:

а) (Изм. – 07.12.2010 г.) обявяването на конкурси за заемане на академични длъжности по ЗРАСРБ и на длъжности по ЗВО;

б) (Изм. – 16.12.2020 г.) удължаването на трудовите правоотношения чрез сключването на срочни трудови договори с хабилитирани преподаватели, навършили възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда, при условията на чл. 71а на този правилник.

3. взема решения за привличането на:

а) гост-преподаватели;

б) хонорувани преподаватели;

- в) преподаватели – съвместители;
4. (Нова – 07.12.2010 г.) по предложения на катедрите утвърждава състава на научните журита за оценяването на дисертационни трудове и на кандидатите за академичните длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор";
5. (Изм. – 07.12.2010 г.) избира главни асистенти, доценти и професори въз основа на предложения на научните журита по провеждането на конкурси за заемане на съответните академични длъжности;
6. (Нова – 07.12.2010 г.) избира преподаватели и взема решения за повишаването им в длъжност "старши преподавател" по реда на ЗВО и правилниците на УНСС;
7. приема оценките от атестирането на членовете на академичния състав;
8. (Изм. – 07.12.2010 г.) по предложение на катедрите взема решения за ползване на творчески отпуск от лица, заемащи академичните длъжности "главен асистент" "доцент" и "професор" към факултета;
9. обсъжда и предлага на Академичния съвет за приемане проекти на квалификационни характеристики и учебни планове по степени на обучение, професионални направления и специалности към факултета;
10. обсъжда и приема учебни програми по дисциплините, включени в учебните планове на специалностите към факултета;
11. определя числеността и структурния състав на Общото събрание на факултета и организацията за формиране на списъчния му състав;
12. координира и контролира индивидуалната натовареност на членовете на академичния състав във факултета;
13. избира комисия по атестирането на членовете на академичния състав във факултета, обсъжда и приема резултатите от атестирането;
14. обсъжда и предлага на Академичния съвет проекти за създаване, преобразуване и закриване на специалности, катедри и обслужващи звена към факултета;
15. (Изм. – 07.12.2010 г.) избира докторанти към факултета въз основа на резултатите от проведените конкурси или предложения на катедрите за зачисляване на самостоятелна подготовка, избира научни ръководители на докторанти, приема индивидуалните учебни планове за подготовка на докторанти и ги атестира в края на всяка академична година;
16. приема индивидуални планове за обучение на студенти;
17. (Изм. – 07.12.2010 г.) наблюдава резултатите от изпитните сесии и дипломирането на студентите, обучавани във факултета;
18. решава и други въпроси, свързани с дейността, структурата, управлението и развитието на факултета.
- (2) Заседанията на Факултетния съвет се председателстват от декана или от упълномощен от него заместник-декан или член на Факултетния съвет.
- (3) Заседанията на Факултетния съвет са открити, освен ако Факултетният съвет реши те да са закрити изцяло или по отделни точки от дневния ред на работата му.
- (4) Решенията на Факултетния съвет се свеждат до ангажираните с тяхното приемане и изпълнение органи, ръководители на звена и отделни членове на академичната общност и на административния персонал в УНСС.

**Чл. 36. (1) Деканът:**

1. представлява факултета;
2. осигурява и контролира изпълнението на решенията на Общото събрание на факултета и на Факултетния съвет;
3. подготвя и предлага за приемане от Факултетния съвет на годишен доклад за състоянието на факултета;
4. предлага на Факултетния съвет броя и кандидатурите на хабилитирани лица за избор на заместник-декани;
5. (Нова – 07.12.2010 г.) подготвя доклади до ректора за зачисляване на докторанти, за заемане на академични длъжности по ЗРАСРБ и длъжности по ЗВО въз основа на проведен избор от Факултетния съвет, за определяне състава на научни журита по чл. 35, ал. 1, т. 4 и по други въпроси на кадровото развитие на факултета;
6. (Изм. – 07.12.2010 г.) упражнява и други правомощия и функции, произтичащи от ЗВО, ЗРАСРБ, решенията на Общото събрание на факултета, решенията на Факултетния съвет, решенията на Академичния съвет, заповедите на ректора, този правилник и от други организационно-разпоредителни документи на УНСС.

**(2) Правомощията на декана се прекратяват:**

1. с мандата на Общото събрание, което го е избрало; той изпълнява функциите си до избор на нов декан, но за не повече от два месеца след изтичане на мандата на Общото събрание;
2. в случаите по чл. 47, ал. 4.

**(3) В своята работа деканът се подпомага от:**

1. заместник-декани;
2. декански съвет като помощен консултативен орган, който се свиква от декана:
  - а) в тесен състав, включващ заместник-деканите на факултета или
  - б) в разширен състав, включващ заместник-деканите, ръководителите на катедри във факултета и председателя на Общото събрание на факултета.

**Чл. 37. (1) Заместник-деканът:**

1. подпомага дейността на декана и го представлява в случаите, когато е упълномощен от него;
2. координира и контролира работата в определено направление на дейност на факултета;
3. изпълнява възложени му от декана, от Факултетния съвет и от ректорското ръководство задачи в съответното направление на дейност на факултета.

**(2)** Заместник-деканът участва в заседанията на Факултетния съвет с право на съвещателен глас, ако не е избран за негов член.

**(3)** Мандатът на заместник-декана приключва с мандата на декана, който го е предложил за избор от Факултетния съвет.

**Чл. 38. (Отм. – 07.12.2010 г.)**

**Чл. 39.** Органи за управление на департамента са Департаментният съвет и директорът.

**Чл. 40. (1)** Департаментният съвет се състои от всички членове на академичния състав в департамента на основен трудов договор.

**(2)** Департаментният съвет се свиква на заседания от неговия директор по негова инициатива или по искане на не по-малко от 1/4 от неговите членове.

**(3)** Членовете на Департаментния съвет се уведомяват за неговите заседания с писмена и/или устна покана, която съдържа деня, часа, мястото и дневния ред на заседанието. Материалите за обсъждане се предоставят своевременно с поканата и/или се осигуряват на разположение на членовете на департаментния съвет.

**(4)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Заседанията на Департаментния съвет са редовни, ако присъстват не по-малко от 2/3 от списъчния състав на членовете му, редуциран съгласно правилата на чл. 36а, ал. 2 на ЗВО.

**(5)** Решенията на Департаментния съвет се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите. Гласуването е явно, освен когато този или други правилници на УНСС изискват тайно гласуване или департаментният съвет реши гласуването да е тайно.

**(6)** Департаментът може да осъществява своята дейност по правилник, приет от Академичния съвет.

**(7)** Департаментният съвет:

1. избира с тайно гласуване директор и заместник-директор на департамента в случаите, когато такава длъжност се предвиди от Департаментния съвет;

2. приема правилника за дейността на департамента, измененията и допълненията в него;

3. избира научен секретар на департамента;

4. разпределя учебно-преподавателската работа между членовете на департамента;

5. обсъжда и приема учебни програми по дисциплините, които осигурява, и взема решения, свързани с организацията и съдържанието на обучението по тези дисциплини;

6. прави предложения за хонорувани преподаватели и за обявяване на конкурси за редовни преподаватели;

7. обсъжда и приема оценки за работата на членовете на академичния състав на департамента и прави предложения за повишаване в длъжност "старши преподавател";

8. обсъжда и решава и други въпроси, свързани с дейността на департамента.

**(8)** Предложенията по т. 6 и 7 на предходната алинея се правят до Факултетен съвет, определен от Академичния съвет по предложение на ректора.

**(9)** Заседанията на Департаментния съвет се ръководят от директора на департамента или от упълномощен от него член на Департаментния съвет.

**Чл. 41. (1)** (Доп. – 16.12.2020 г.) Директорът на департамента е хабилитирано лице, което се избира с 4-годишен мандат, но за не повече от два последователни мандата, по правила, приети от Академичния съвет, и се назначава и освобождава от ректора.

**(2)** Директорът организира, ръководи и контролира дейността на департамента и го представлява.

**Чл. 42.** (Отм. – 14.11.2007 г.)

**Чл. 43. (1)** Органи за управление на филиала са директорът и Дирекционният съвет.

- (2) Органите за управление на филиала са с 4-годишен мандат.
- (3) Директорът на филиала е хабилитирано лице, което се избира от Академичния съвет по предложение на ректора за не повече от два последователни мандата.
- (4) Директорът на филиала се назначава и освобождава от ректора и е на негово пряко подчинение.
- (5) Директорът на филиала може да има един или повече заместници, които са хабилитирани лица и се назначават от ректора по предложение на директора.
- (6) Съставът на Дирекционния съвет на филиала се утвърждава от ректора по предложение на директора на филиала.
- (7) Трудовите договори с преподавателите и служителите във филиала се сключват и прекратяват от ректора.
- (8) Службите на филиала са на методическо подчинение на съответните централни служби в УНСС.
- (9) Структурата на филиала, конституирането и функциите на неговите органи за управление се определят с правилник на филиала, приет от Академичния съвет.

**Чл. 44.** Органи за управление на катедрата са Катедреният съвет и ръководителят на катедрата.

**Чл. 45. (1)** (Изм. - 19.12.2011 г.) Катедреният съвет се състои от членовете на академичния състав в катедрата на основен трудов договор. В заседанията на Катедрения съвет със съвещателен глас участват докторантите в редовна форма на обучение, а по решение на Катедрения съвет преподавателите на срочен трудов договор и представител на студентите от специалността/ите водена/и от катедрата.

(2) Катедреният съвет се свиква на заседания от ръководителя на катедрата по негова инициатива или по искане на не по-малко от 1/4 от членовете на академичния състав на основен трудов договор.

(3) Членовете на Катедрения съвет се уведомяват за неговите заседания с писмена или устна покана, която съдържа деня, часа, мястото и дневния ред на заседанието. Материалите за обсъждане се предоставят своевременно с поканата и/или се осигуряват на разположение на членовете на Катедрения съвет.

(4) (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) Заседанията на Катедрения съвет са редовни, ако присъстват не по-малко от 2/3 от списъчния състав на членовете му при спазване на изискванията на чл. 36а, ал. 2 на ЗВО.

(5) Решенията на Катедрения съвет се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите, с явно гласуване, освен ако ЗВО, този и други правилници на УНСС изискват тайно гласуване или Катедреният съвет реши гласуването да е тайно.

(6) (Нова – 16.12.2020 г.) В период на обявено от Народното събрание извънредно положение и/или на обявена от Министерския съвет извънредна епидемична обстановка и въведени противоепидемични мерки заседание на Катедрения съвет може да бъде организирано и проведено от разстояние, като се осигурява пряко и виртуално участие по електронен път при спазване на изискванията за кворум и лично гласуване. Ръководителят на катедрата приема решение за провеждане на такова заседание на Катедрения съвет, като взема предвид актуалната обстановка и нормативните изисквания.

- (7)** (Предишна ал. 6 – 16.12.2020 г.) Катедреният съвет:
1. избира с тайно гласуване ръководител на катедрата;
  2. избира научен секретар на катедрата;
  3. разпределя учебно-преподавателската работа между членовете на катедрата;
  4. обсъжда и взема решения или прави предложения, свързани с учебните планове и програми, организацията и съдържанието на подготовката по степени и специалности, за обучението по които отговаря;
5. (Изм. – 07.12.2010 г.) обсъжда индивидуалните учебни планове за подготовка на докторантите и приема оценки за тяхната работа в края на всяка академична година;
6. (Изм. – 07.12.2010 г.) обсъжда проекти на дисертационни трудове и прави предложения за зачисляване на докторанти на самостоятелна подготовка;
7. провежда вътрешни защиты на докторски дисертации и прави предложения за откриване на процедури за публични защиты;
8. (Изм. – 07.12.2010 г.) прави предложения за обявяване на конкурси за заемане на академични длъжности по ЗРАСРБ, на длъжности по ЗВО и за избор на съвместители и хонорувани преподаватели;
9. (Нова – 07.12.2010 г.) прави предложения до Факултетния съвет за състав на научните журита за оценка на дисертационни трудове и на кандидати за заемане на академичните длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор";
10. (Нова – 07.12.2010 г.) взема решения за атестиране на членовете на академичния състав на катедрата и на докторанти към катедрата и извършва действия по атестационните процедури;
11. (Изм. – 16.12.2020 г.) прави предложения за удължаване на трудовите правоотношения чрез сключване на срочни трудови договори с хабилитирани членове на катедрата, навършили възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда при условията на чл. 71а на този правилник.
12. (Изм. – 07.12.2010 г.) обсъжда и приема програми и въпросници за провеждане на конкурси и изпити на докторанти;
13. обсъжда и решава и други въпроси, свързани с дейността на катедрата.
- (8)** (Нова – 07.12.2010 г., Предишна ал. 7 – 16.12.2020 г.) В катедрите могат да се формират секции по мотивиран доклад на ръководителя на катедрата и решение на Академичния съвет. Ръководителите на секции се избират от Катедрения съвет измежду членовете на катедрата по предложение на ръководителя на катедрата. Изборът се утвърждава от декана на факултета, в структурата на който е катедрата.
- (9)** (Предишна ал. 8, изм. – 16.12.2020 г.) Катедрените съвети на катедрите, водещи специалности, освен дейностите по ал. 7:
1. разработват и приемат учебни планове за водените от тях специалности и учебните програми за водените от тях учебни дисциплини;
  2. организират обучението по водените от тях специалности;
  3. организират провеждането на държавните изпити и защитите на дипломните работи на студентите от водените специалности;
  4. организират учебните практики и стажове на студентите от водените специалности;
  5. избират научни отговорници на курсовете в специалностите;
  6. (Изм. – 07.12.2010 г.) подготвят материалите за целите на институционалната и на програмните акредитации;

7. обсъждат резултатите от изпитните сесии и дипломирането на студентите от водените специалности.

**Чл. 46. (1)** Ръководителят на катедрата е хабилиотирано лице в съответното научно направление на катедрата.

**(2)** (Изм. – 16.12.2020 г.) Ръководителят на катедра се избира с 4-годишен мандат, но за не повече от два последователни мандата, по правила, приети от Академичния съвет.

**(3)** Изборът на Катедрения съвет за ръководител катедра се утвърждава от съвета на основното звено или на филиала, в структурата на което е съответната катедра. Ръководителят на катедра се назначава от ректора.

**(4)** Ръководителят на катедрата организира, ръководи и контролира дейността на катедрата и я представлява.

**(5)** (Изм. – 07.12.2010 г.) В своята дейност ръководителят на катедрата се подпомага от научен секретар, избран от Катедрения съвет и назначен от ректора, както и от ръководителите на секции в катедрата.

**(6)** (Нова – 18.11.2009 г.) В своята дейност ръководителят на катедрата може да се подпомага и от заместник ръководител на катедра, избран от Катедрения съвет. Условието за избор на заместник ръководител на катедра и неговите функции се определят от Академичния съвет.

**Чл. 47. (1)** (Изм. – 14.11.2007 г., доп. – 16.12.2020 г.) Лицата, назначени на ръководните длъжности ректор, декан, директор на департамент, директор на филиал, ръководител на катедра, ръководител на обслужващо звено по чл. 17, ал. 1 и техните заместници не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата на една и съща длъжност.

**(2)** При предсрочно прекратяване мандата на лицата по ал. 1 органът, който ги е избрал, провежда избор в срок до два месеца.

**(3)** При предсрочно прекратяване на мандата на лицата по ал. 1 за един мандат се смята времето, в което лицето е заемало съответната ръководна длъжност повече от две години.

**(4)** Мандатът на лицата по ал. 1 се прекратява предсрочно:

1. по тяхно желание за освобождаване, с искане до органа, който ги е избрал;

2. при отзоваване, с решение на органа, който ги е избрал, прието с обикновено мнозинство от списъчния му състав;

3. (Изм. – 14.11.2007 г., изм. – 16.12.2020 г.) когато бъдат освободени от длъжностите по чл. 69, ал. 1, т. 1;

4. (Нова – 16.12.2020 г.) при навършване на 65-годишна възраст с изключение на случаите по § 67 от Преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 17 от 2020 г.).

**(5)** (Нова – 14.11.2007 г., изм. – 16.12.2020 г.) На посочените в ал. 1 ръководни длъжности не могат да бъдат избирани лица, чиято възраст към датата на избора не позволява да изпълнят поне половината от мандата до навършване на 65-годишна възраст.

**Чл. 48. (1)** (Изм. – 14.11.2007 г., 18.11.2009 г.) Членовете на Академичния съвет, на Факултетните съвети и ръководителите на звена, заемащи длъжността въз основа на избор, се освобождават по тяхно желание, с искане до органа, който ги е избрал, както и при прекратяване на основния трудов договор при условията на чл. 71а на този правилник. Попълването на освободените места става с избор. До провеждането на избора лицата, навършили определената възраст, имат право да участват в работата на органите със съвещателен глас.

**(2)** Членовете на Академичния съвет, на Факултетните съвети и ръководителите на звена и техните заместници, заемащи мандатни длъжности, могат да бъдат отзовани или освободени от заеманата длъжност преди изтичането на мандата им с решение на органа, който ги е избрал, прието с обикновено мнозинство на списъчния му състав, или с решение на органа, който ги е назначил.

**Чл. 48а. (Нов – 16.12.2020 г.) (1)** В случаите на взето решение за провеждане на заседание от разстояние по електронен път колективните органи за управление в УНСС могат да провеждат тайно извънпленарно гласуване при спазване на всички съществуващи процедури и изисквания, в това число предварително включване в дневния ред на заседанието на точка за тайно гласуване и спазване на всички срокове за уведомяване на членовете на съответния колективен орган чрез официалните им електронни адреси.

**(2)** По време на провежданото заседание от разстояние по електронен път съответният колективен орган избира комисия за провеждане на тайно гласуване при избор.

**(3)** Извънпленарните гласувания се извършват в залата на Главните книги на УНСС, в присъствието на поне двама членове на комисията, определени от колективния орган конкретно за всеки от дните, в които се провежда извънпленарно гласуване.

**(4)** Извънпленарното гласуване се провежда в работни дни от 10.00 часа до 16.00 часа, като стартира най-рано три работни дни след провеждането на заседанието на колективния орган, но не по-късно от пет работни дни.

**(5)** Гласуването продължава до три работни дни по график, определен с решение на колективния орган. Дните, мястото и графикът на часовете за гласуване се оповестяват на интернет страницата на УНСС и чрез официалните електронни адреси на членовете на колективния орган, ръководствата на факултетите, председателя на Студентския съвет и помощник-ректора. В рамките на определените срок и график всеки член на колективния орган може да упражни правото си на глас.

**(6)** Гласуването се извършва срещу подпис лично от всеки член на колективния орган в присъствието на поне двама от членовете на комисията за съответния ден, като бюлетините се пускат в прозрачна урна, запечатана с лепенки, подписани от председателя на комисията преди началото на извънпленарното гласуване.

**(7)** През периода на гласуване председателят на комисията, със съдействието на помощник-ректора, осигурява неприкосновеност на урната във времето извън определения график за гласуване.

**(8)** Комисията организира подаването на гласовете по начин, обезпечаващ запазване на тайната на вота.

**(9)** Извънпленарното гласуване се смята за редовно, ако в него са участвали най-малко 2/3 от редуцирания списъчен състав на колективния орган.

(10) Броенето на бюлетините се извършва от комисията след приключване на определения срок за гласуване, при което се съставя протокол. Бюлетините и списъците за гласуване се запечатват в пликове с лепенки, които се подписват от председателя и членове на комисията.

(11) Всички материали от извънпленарното гласуване се запечатват от председателя на комисията и се предават за съхранение в секретариата на колективния орган. Резултатите от гласуването се оповестяват на следващия ден чрез официалните електронни адреси на членовете на колективния орган.

**Чл. 49. (1)** Дейността на академичния състав се подпомага от щатен административен персонал на УНСС.

(2) Редът за назначаване и освобождаване на членовете на административния персонал, техните права и задължения се уреждат с Кодекса на труда, с Колективния трудов договор и с Правилника за вътрешния трудов ред в УНСС.

## **Глава четвърта**

### **ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО**

**Чл. 50. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Обучението се осъществява в съответствие с визията, мисията и стратегическия план на университета на основата на Закона за висшето образование, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за учебната дейност на УНСС.

(2) УНСС организира и осъществява:

1. (Изм. – 14.11.2007 г.) обучение в образователно-квалификационните степени "бакалавър" и "магистър";

2. обучение в образователната и научна степен "доктор";

3. (18.11.2009 г.) продължаващо обучение на специалисти с висше и средно образование.

(3) Обучението в степента "бакалавър":

1. се организира за лица, завършили средно образование;

2. е със срок на подготовка, не по-малко от 4 години;

3. (Нова – 14.11.2007 г.) осигурява не по-малко от 240 кредита;

4. се осъществява по професионални направления и специалности на висшето образование за осигуряване на базова широкопрофилна подготовка;

5. завършва с изпълнение на всички задължения по учебен план и успешно положен държавен изпит или защита на дипломна работа;

6. се удостоверява с диплома за завършена образователно-квалификационна степен "бакалавър".

(4) Обучението в степента "магистър":

1. (Изм. – 14.11.2007 г.) се организира за лица, завършили средно образование, като срокът на подготовка в специалностите от регулираните професии е не по-малко от 5 години и осигурява не по-малко от 300 кредита;

2. (Изм. – 14.11.2007 г.) се организира за лица, които притежават поне образователно-квалификационна степен "бакалавър", с четиригодишен срок на обучение, като подготовката е със срок, не по-малко от една година и осигурява не по-малко от 60 кредита;

3. (Нова – 14.11.2007 г., изм. – 07.12.2010 г.) се организира за лица, които притежават образователно-квалификационна степен "професионален бакалавър по .....", само в същото професионално направление, като срокът на подготовка е не по-малко от две години и осигурява не по-малко от 120 кредита;

4. се осъществява по специалности на висшето образование за осигуряване на задълбочена фундаментална подготовка, съчетана с профилиране в определена специалност;

5. завършва с изпълнение на всички задължения по учебен план и успешна защита на дипломна работа или положен държавен изпит;

6. се удостоверява с диплома за завършена образователно-квалификационна степен "магистър".

(5) (Отм. – 14.11.2007 г.)

(6) Обучението в образователната и научна степен "доктор":

1. се организира за лица, завършили висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър";

2. (Изм. – 07.12.2010 г.) е със срок на подготовка до три години – за редовната и самостоятелната форма на подготовка и до четири години – за задочната и дистанционната форма на подготовка;

3. (Изм. – 07.12.2010 г.) се осъществява по индивидуални учебни планове, разработени и приети по ред, определен в правилниците на УНСС;

4. завършва с присъждане на образователната и научна степен "доктор" след изпълнение на всички задължения по индивидуалния учебен план и успешно защитена докторска дисертация.

(7) (Изм. – 18.11.2009 г.) Продължаващото обучение:

1. се организира за лица, завършили висше или средно образование;

2. е със срок на подготовка, съобразен с вида, формата и съдържанието на обучението;

3. се осъществява по специализиран учебен план, разработен и приет по ред, определен в правилниците на УНСС;

4. завършва с изпълнението на всички задължения по учебен план;

5. се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация или друг документ, издаван съгласно действащото законодателство в зависимост от осъщественото обучение.

**Чл. 51. (Изм. – 15.12.2021 г.) (1)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. 15.12.2021 г.) Обучението в образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“, факултативното обучение, продължаващо обучение и дистанционно обучение се организират от обслужващи звена, които могат да се създават в структурата на УНСС по реда на този Правилник.

**(2)** Дейността на обслужващите звена за организация на обучението се осигурява от специалисти и експерти на пряко подчинение на ръководителя на съответното звено.

**(3)** Звената осъществяват дейността си съгласно Правилника за учебната дейност на УНСС и/или свои правилници, приети от Академичния съвет.

**Чл. 52. (1)** Обучението в УНСС се организира:

1. за студентите и специализантите – в редовна, задочна, дистанционна и факултативна форма, съгласно държавните изисквания, Правилника за учебната дейност и други правилници на университета;

2. за докторантите – в редовна, задочна, самостоятелна и дистанционна форма на подготовка.

**(2)** Организацията на обучението в различните му форми се урежда в Правилника за учебната дейност на УНСС.

**(3)** (Нова – 29.11.2006 г.) Дистанционната форма на обучение се организира съобразно степента на готовност на университета и неговите звена по правилник, приет от Академичния съвет.

**Чл. 53.** (Изм. – 14.11.2007 г.) Обучението в образователно-квалификационните степени "бакалавър" и "магистър" се организира и осъществява в съответствие с учебна документация за всяко професионално направление, специалност и форма на обучение, разработени и приети по реда на Правилника за учебната дейност на УНСС и други правилници на университета.

**Чл. 54.** За текущо и цялостно оценяване на придобитите в процеса на обучение знания и умения на студентите в УНСС се прилага система за натрупване и трансфер на кредити съгласно правилник, приет от Академичния съвет.

**Чл. 55.** УНСС ежегодно осигурява публичност на информацията за организацията на кредитната система на равнище университет, основни звена, филиали и по степени на висшето образование, професионални направления и специалности.

## **Глава пета**

### **ОРГАНИЗАЦИЯ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ**

**Чл. 56. (1)** Научноизследователската дейност се осъществява в съответствие с научната политика на университета на основата на Правилник за научноизследователската дейност на УНСС.

**(2)** Научната политика на УНСС се определя от Академичния съвет и се конкретизира в:

1. университетски програми и планове за научни изследвания;
2. университетски програми и планове за научни прояви;
3. програми и планове на УНСС, на негови основни звена и катедри за научно сътрудничество с български и чуждестранни партньори;
4. програми и планове на УНСС, на негови основни звена и катедри за научно развитие и израстване на членовете на академичния състав на университета;
5. програми и планове за подготовка на докторанти;

6. планове за издаване на научна продукция на членовете на академичната общност на УНСС и за реализиране на резултатите от научноизследователската дейност;

7. други форми за планиране и организация на научноизследователската дейност в УНСС.

**(3)** Научноизследователската дейност в УНСС се извършва по:

1. университетски поръчки за научноизследователски задачи и научни прояви;  
2. договори с външни организации за извършване на проучвателна, аналитична, прогнозна, експертна, консултантска и други творчески дейности с характер на научни изследвания;

3. (Изм. – 07.12.2010 г.) инициатива на членове на академичния състав за подготовка на дисертационни трудове, на нови или усъвършенствани учебни курсове, монографии, студии, статии, доклади и други научни разработки;

4. инициатива на студенти и докторанти за провеждане на научни изследвания и осъществяване на научноизследователска дейност в различни форми.

**(4)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Научноизследователската дейност на УНСС се извършва от:

1. институти, центрове, лаборатории и други специализирани научни звена на университета;

2. (Изм. – 14.11.2007 г.) факултети, катедри, департаменти и филиали на УНСС;

3. членове на академичната общност на УНСС;

4. външни специалисти, привлечени при необходимост;

5. хабилитирани лица на трудов договор с УНСС, на които ректорът може със заповед да възлага извършването на научноизследователска дейност в институтите на университета; в такива случаи щатната бройка, която заема хабилитираното лице, се прехвърля в института, където той ще изпълнява научноизследователска дейност.

**(5)** (Доп. – 16.12.2020 г.) За подпомагане на научноизследователската и други дейности на УНСС могат да се назначават изследователи, специалисти и експерти в съответната област на дейност.

**(6)** Извършваната научноизследователска дейност в УНСС е обект на периодични анализи и оценяване.

**Чл. 57.** Научноизследователската дейност в УНСС се финансира и/или подпомага финансово със средства от фонд "Научноизследователска дейност на УНСС" и от други източници. Редът за набиране и изразходване на средствата по фонда се урежда с Правилника за НИД на УНСС.

**Чл. 58. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) Научноизследователската дейност на УНСС се организира, координира и контролира от заместник-ректора, отговарящ за научноизследователската дейност (НИД), подпомаган в своята работа от дирекция "Наука" и от програмнен съвет по научноизследователска дейност.

**(2)** Дирекция "Наука" осъществява административното обслужване, методическото подпомагане и координацията на научноизследователската дейност в УНСС.

**(3)** Програмният съвет по научноизследователска дейност осъществява функции по планирането и организацията на научноизследователската дейност на УНСС.

**Чл. 59. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г., изм. – **15.12.2021 г.**) Програмният съвет по научноизследователска дейност се състои от хабилитирани членове на академичния състав на университета, предложени от факултетите. Числеността и структурата на програмния съвет се приемат от Академичния съвет по предложение на заместник-ректора, отговарящ за НИД.

**(2)** Програмният съвет приема правила за своята работа, които се приемат от Академичния съвет.

**(3)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) Заместник-ректорът, отговарящ за НИД, се включва в състава на програмния съвет по право и е негов председател.

**Чл. 60. (1)** Университетските програми за научни изследвания се определят от програмния съвет по научноизследователска дейност на основата на:

1. тенденциите в развитието на науката, висшето образование и обществените потребности;

2. националните приоритети и програми за развитие на научните изследвания и висшето образование;

3. (Изм. – 07.12.2010 г.) приоритетите в програмите на Европейския съюз за научни изследвания, технологично развитие и иновации;

4. предложения на основни звена, филиали и катедри, на научни звена и колективи, и на отделни членове на академичната общност на УНСС.

**(2)** Университетските програми за научни изследвания включват:

1. класирани на конкурсен принцип предложения за научноизследователски задачи;

2. възложени от академичното ръководство научноизследователски задачи.

**(3)** Научноизследователските задачи от университетските програми се възлагат с договор за университетска научна поръчка, сключван между УНСС и изпълнителя.

**(4)** (Изм. – **15.12.2021 г.**) УНСС има правото да използва по всички предвидени в Закона за авторското право и сродните му права начини създадените при изпълнението на проектите за научни изследвания произведения за целите на развитието на обучението и научната дейност на университета.

**Чл. 61.** УНСС организира и провежда самостоятелно или съвместно с други организации научни конференции, симпозиуми, кръгли маси, семинари и други научни прояви с университетски, национален или международен характер.

**Чл. 62. (1)** УНСС осъществява научно сътрудничество с научни, учебни и стопански организации, с юридически и физически лица в страната и в чужбина по инициатива на академичното ръководство, на основни звена, катедри, колективи и отделни членове на академичния състав на университета.

**(2)** Формите, чрез които се организира научното сътрудничество на УНСС, се включват в програми и планове на университета.

**(3)** Основните звена, филиалите и катедрите на УНСС могат да провеждат самостоятелно научно сътрудничество в различни форми със заинтересовани организации и лица.

**Чл. 63.** Научноизследователска дейност за нуждите на външни потребители се извършва от основни звена на УНСС, специализирани научни звена, колективи и членове на академичната общност на университета на основата на граждански договори.

**Чл. 64. (1)** Членовете на академичната общност на УНСС извършват по своя инициатива и съобразно своите интереси научноизследователска работа, свързана с тяхното научно развитие и израстване.

**(2)** Научното развитие на членовете на академичната общност се насърчава и подпомага от ръководството на УНСС посредством предоставяне на творчески отпуски, осигуряване на материално-техническа база и научна информация, създаване на възможности за специализации и др.

**Чл. 65.** Членовете на академичната общност на УНСС могат да се сдружават на професионална основа и да създават неформални творчески образувания на територията на университета.

**Чл. 66.** Академичният съвет учредява индивидуални и колективни награди и отличия за научни постижения, които се връчват ежегодно.

**Чл. 67. (1)** УНСС провежда политика за популяризиране на резултатите от научноизследователската дейност на университета и за тяхното практическо приложение.

**(2)** УНСС организира ежегодно сесия, на която академичният състав докладва постигнатите през годината научни резултати.

**(3)** В ежегодния си отчет пред Общото събрание ректорът включва информация и за организацията, резултатите и разходите по провежданата научноизследователска дейност.

## **Глава шеста**

### **АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ**

**Чл. 68.** (Изм. – 07.12.2010 г.) За осъществяване на своите дейности УНСС поддържа академичен състав, който включва лица на трудов договор в университета, които заемат академични длъжности по ЗРАСРБ и длъжности по ЗВО.

**Чл. 69. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Академичните длъжности са:

1. доцент и професор – за хабилитираните преподаватели;
2. асистент и главен асистент – за нехабилитираните преподаватели.

**(2)** (Изм. – 07.12.2010 г., **изм. – 15.12.2021 г.**) Длъжностите на нехабилитирани лица, които извършват само преподавателска работа за обучение на неспециалисти по езици, спорт и др., са:

1. преподавател;

2. старши преподавател.

(3) (Отм. – 07.12.2010 г.)

**Чл. 70. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Академичните длъжности по ЗРАСРБ и длъжностите по ЗВО се заемат:

1. професор, доцент и главен асистент – след сключване на трудов договор от ректора с лицето, спечелило конкурса и избрано при условията и по реда на закона и правилниците на УНСС;

2. асистент – след сключване на трудов договор от ректора с лицето, предложено от ръководителя на първичното звено, съгласувано с ръководителя на приемащото структурно звено, при условията и по реда на закона и правилниците на УНСС;

3. преподавател и старши преподавател – след сключване на трудов договор от ректора с лицето, избрано на съответната длъжност при условията и по реда на закона и правилниците на УНСС.

(2) (Изм. – 07.12.2010 г.) Решенията за обявяване на конкурси за заемането на съответните длъжности по предходната алинея се вземат от Академичния съвет по предложение на:

1. факултетите и филиалите, направени въз основа на мотивирани предложения на катедрите, включени в структурата им;

2. департаментите и институтите, направени по реда на този и други правилници на УНСС.

(3) (Изм. – 07.12.2010 г.) Конкурсите се обявяват в Държавен вестник и на интернет страниците на УНСС в срок и със съдържание, определени в закон и в правилници на УНСС.

(4) (Изм. – 07.12.2010 г.) Редът и условията за заемане на академични длъжности в УНСС от лица, които вече имат такива длъжности в други висши училища и научни организации, се уреждат с правилник на университета.

(5) (Отм. – 07.12.2010 г.)

(6) (Отм. – 07.12.2010 г.)

(7) (Изм. – 07.12.2010 г.) Назначаването и освобождаването на членове на академичния състав на УНСС става със заповед на ректора при условията и по реда на Кодекса на труда, ЗРАСРБ и ЗВО. Трудовите правоотношения се уреждат с договор.

**Чл. 71. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г., доп. – 16.12.2020 г.) Академичните длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор" се заемат при условията на трудов договор за неопределено време, с изключение на случаите на удължаване на трудовите правоотношения с хабилитирани лица при навършване на 65-годишна възраст чрез сключване на срочни трудови договори по реда на чл. 71а.

(2) (Изм. – 07.12.2010 г.) Академичната длъжност "асистент" се заема при условията на срочен трудов договор:

1. за лица, които са обучавани по докторска програма и са отчислени с право на защита – със срок до две години;

2. за лица, които не са зачислени в докторантура – със срок до четири години.

(3) (Изм. – 07.12.2010 г.) Преподавателите и старши преподавателите заемат длъжността си по срочни трудови договори или по трудови договори за неопределено

време по предложение на съвета на основното звено, в състава на което са включени, и решение на ректора.

(4) (Отм. – 07.12.2010 г.)

(5) (Отм. – 18.11.2009 г.).

(6) (Отм. – 18.11.2009 г.).

**Чл. 71а.** (Нов – 18.11.2009 г., изм. – 16.12.2020 г.) **(1)** При навършване на 65-годишна възраст хабилитирано лице, заемащо академичната длъжност „доцент“ или „професор“ в УНСС, може да заяви желание за удължаване на трудовото му правоотношение чрез сключване на срочен трудов договор за срок до 1 (една) година, който може да се подновява със срок до 1 (една) година, но не повече от 3 (три) години общо.

**(2)** Желанието за удължаване на трудовото правоотношение се заявява писмено пред катедрения съвет не по-късно от 3 (три) месеца преди навършването на възрастта за пенсиониране по ал. 1. При незаявяване в срок на желание за удължаване на трудовото правоотношение, при навършването на възрастта за пенсиониране по ал. 1, основният трудов договор с лицето, съответно трудовото му правоотношение, се прекратява.

**(3)** Сключването на срочни трудови договори по ал. 1, след навършване на възрастта за пенсиониране, става въз основа на решение на Академичния съвет на УНСС, взето с тайно гласуване, по предложение на катедрените съвети, подкрепено с предложение на факултетния съвет, в състава на който е катедрата.

**(4)** Всяко подновяване на срочния трудов договор става въз основа на отделна процедура, започната от катедрата не по-късно от 3 (три) месеца преди изтичане на срока на съответния срочен трудов договор.

**(5)** При изтичане на възможните подновявания на срочния трудов договор и при навършване на 68-годишна възраст от лицата, заемащи академичната длъжност „доцент“ или „професор“ в УНСС, факултетният съвет, въз основа на решение на катедрения съвет, може да предложи привличането им като гост-преподаватели с решение, взето с тайно гласуване. Привличането е еднократно, със срочен трудов договор със срок до 1 (една) година.

**(6)** Разпоредбите на ал. 1-4 не се прилагат до изтичане на мандата на лицата, които към влизане в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 17 от 25.02.2020 г.) заемат в УНСС ръководните длъжности ректор, заместник-ректор, декан, заместник-декан, ръководител на катедра и заместник-ръководител на катедра. При навършване на 65-годишна възраст мандатът на тези лица не се прекратява предсрочно, като сключените с тях основни трудови договори следва да се считат за удължени до изтичане на съответните мандати.

**(7)** Хабилитираните лица, заемащи академичните длъжности „доцент“ и „професор“ в УНСС, чиито трудови правоотношения са удължени след навършване на 65-годишна възраст чрез сключване на срочни трудови договори по реда на настоящия член, не могат да бъдат членове на колективни органи за управление в УНСС.

**Чл. 72. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г.) УНСС може да привлича и външни лица от страната и чужбина, заемащи академичните длъжности "професор" и "доцент", за осъществяване на научно-преподавателска дейност като гост-преподаватели.

(2) (Изм. – 14.11.2007 г.) Привличането на гост-преподаватели става без конкурс, със заповед на ректора въз основа на решение на Факултетния съвет, взето с тайно гласуване по предложение на Катедрените съвети.

(3) (Изм. – 14.11.2007 г.) Отношенията между гост-преподавателя и УНСС се уреждат с договор, за срок не повече от една година, който може да се поднови еднократно за срок до една година.

**Чл. 73. (1)** За осигуряването на учебния процес УНСС може да привлича съвместители и хонорувани преподаватели.

(2) Решението за привличане на съвместители се взема от Факултетния съвет по предложение на Катедрените съвети.

(3) (Изм. – 07.12.2010 г.) Съвместителите се назначават от ректора в съответствие с Кодекса на труда и ЗРАСРБ.

(4) Решението за привличане на хонорувани преподаватели се взема от Факултетния съвет по предложение на Катедрените съвети.

(5) Отношенията между хоноруваните преподаватели и УНСС се уреждат с договор.

**Чл. 74. (1)** В случай на неосигуреност на учебния процес Факултетният съвет може да възложи еднократно изнасянето на тематични лекции от учебни курсове на нехабилитирани преподаватели за определен срок.

(2) (Нова – 07.12.2010 г.) По аргументирано предложение на катедрите Факултетните съвети ежегодно одобряват списък на изтъкнати специалисти и ръководители от практиката, на които се предоставя статут на хабилитирани преподаватели за участието им във всички форми на учебния процес.

**Чл. 75.** Членовете на академичния състав на УНСС имат право:

1. да избират и да бъдат избирани в ръководните органи на УНСС и неговите звена;  
2. да разработват и преподават съдържанието на водените от тях учебни дисциплини свободно, като се съобразяват с изискванията на учебните планове и програми;

3. да извършват свободно научна, консултантска, експертна и други творчески дейности съобразно своите интереси;

4. да упражняват авторските си и други права на интелектуална собственост върху своите научни постижения и резултатите от творческата си работа;

5. да използват базата и възможностите на УНСС за научното си развитие и израстване;

6. да преминават от едно структурно звено на УНСС в друго със съгласието на ръководителите на двете звена;

7. да ползват платен годишен отпуск и други видове отпуски, уредени в Кодекса на труда;

8. да извършват други дейности в рамките на академичната свобода и мобилност, съгласно този и други правилници на УНСС и законодателството в областта на висшето образование и науката;

9. (Нова – 20.12.2017 г.) на безплатен служебен електронен адрес на сървър на университета, който да е достъпен и извън университета.

**Чл. 76.** (Изм. – 07.12.2010 г.) Лицата, заемащи академичните длъжности "професор", "доцент" и "главен асистент", имат право на творчески отпуск при условия и по ред, определен в чл. 55, ал. 2 на ЗВО и от Факултетния съвет. Решението за ползване на творчески отпуск се взема от Факултетния съвет по предложение на Катедрения съвет и въз основа на мотивиран доклад на ръководителя на катедрата, в състава на която е включено лицето, заявило желание за творчески отпуск.

**Чл. 77.** Членовете на академичния състав са длъжни:

1. (Изм. – 07.12.2010 г., доп. – 16.12.2020 г.) да изпълняват задълженията си в съответствие с кратка характеристика или описание на работата по чл. 127, ал. 1, т. 4 от Кодекса на труда и утвърдените им индивидуални планове за учебна, учебно-методична, научноизследователска, административна и друга заетост;
2. да спазват правилниците на УНСС, трудовата и учебната дисциплина;
3. да изпълняват конкретни задачи по предмета на своята дейност, възложени им от ръководителите на звената, в състава на които са включени, и от ръководството на УНСС;
4. да спазват научната и професионалната етика в отношенията помежду си, с административния персонал, студентите, докторантите и специализантите;
5. (Нова – 14.11.2007 г.) да разработят и оповестят по подходящ начин съдържанието на учебните програми по водените от тях лекционни курсове;
6. (Нова – 07.12.2010 г.) да участват в работата на Катедрените съвети и на колективните органи за управление на факултета и на университета, когато са избрани или по право са техни членове.
7. да допринасят за утвърждаване на доброто име на УНСС, да го защитават и да не уронват неговия престиж;
8. да не провеждат политическа или религиозна дейност в УНСС;
9. (Нова – 20.12.2017 г.) да следят кореспонденцията, която им се изпраща на служебния електронен адрес.

**Чл. 78. (1)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 15.12.2021 г.) Обемът и качеството на работата на членовете на академичния състав и техният принос в осъществяването и развитието на дейностите в УНСС се оценяват чрез периодично атестиране:

1. хабилитираните преподаватели се атестират на всеки пет академични години;
2. нехабилитираните преподаватели, вкл. преподавателите и старшите преподаватели се атестират на всеки три академични години.

**(2)** Оценяването и атестацията се извършват от атестационни комисии на основните звена по система от критерии и показатели и по ред, определени в Правилника за атестиране на академичния състав на УНСС.

**(3)** Въз основа на резултатите от атестирането атестационната комисия прави предложения до съответните органи в УНСС за санкциониране или за стимулиране на атестираните лица, вкл. за създаване на възможност за академичното им развитие и израстване.

## СТУДЕНТИ, ДОКТОРАНТИ И СПЕЦИАЛИЗАНТИ

**Чл. 79.** В УНСС се обучават български и чуждестранни граждани със статут на студенти, докторанти и специализанти.

**Чл. 80. (1)** (Изм. – 14.11.2007 г.) Студенти са лицата, които се обучават за придобиване на образователно-квалификационната степен "бакалавър" и "магистър".

**(2)** Статутът на студент в УНСС се придобива при записване и се загубва при отписване и отстраняване, при условия и по ред, определени в ЗВО, този и други правилници на университета.

**(3) (изм. – 15.12.2021 г.)** Записването на студентите в УНСС се извършва лично въз основа на резултатите от класирането и заповед на ректора.

**(4)** Приемът на студенти, включително и при облекчени условия по чл. 68, ал. 3 на ЗВО, се осъществява по реда на ЗВО и Правилника за приемане на студенти в УНСС в рамките на ежегодно утвърждавания брой на приеманите за обучение в УНСС студенти.

**(5)** Условията на приема на студенти в УНСС се обявяват ежегодно до 31 март.

**Чл. 81. (1)** Докторанти са лицата, които притежават образователно-квалификационна степен "магистър" и се подготвят за придобиване на образователната и научна степен "доктор".

**(2)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Статутът на докторант се придобива при зачисляване и се загубва при отчисляване и отстраняване при условия и по ред, определени в ЗРАСРБ, ЗВО, други нормативни актове и в правилници на УНСС.

**(3)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. – 16.12.2020 г.) Зачисляването на докторанти в УНСС става със заповед на ректора по предложение на заместник-ректора, отговарящ за НИД на основата на нормативните актове, правилниците по ал. 2 и:

1. резултатите от конкурсните изпити за прием на докторанти в редовна и задочна форма на подготовка;

2. решение за зачисляване на докторанти на самостоятелна подготовка.

**(4)** Приемът на докторанти в редовна и в задочна форма на подготовка се осъществява в рамките на ежегодно утвърждавания брой на приеманите за обучение в УНСС докторанти.

**(5)** (Изм. – 07.12.2010 г.) Приемът на докторанти в редовна, задочна и дистанционна форма на подготовка и зачисляването на докторанти на самостоятелна подготовка се осъществяват по реда на нормативните актове, посочени в ал. 2.

**Чл. 82. (1)** Специализанти са лицата, които се обучават за повишаване на квалификацията си по специализирани учебни планове, без да придобиват по-висока образователна степен или нова специалност на висшето образование.

**(2)** Статутът на специализант в УНСС се придобива при записване и се загубва при отписване и отстраняване, при условията и по реда, предвидени в ЗВО, този и други правилници на университета.

**Чл. 83.** (Изм. – 07.12.2010 г.) Отписването и отчисляването, прекъсването, отстраняването и възстановяването статута на студент, докторант и специализант става при условия и по ред, определени в Правилника за учебната дейност на УНСС и други правилници на университета.

**Чл. 84. (1)** Студентите в УНСС имат право – при условия и по ред, определени в законодателството на страната и в правилниците на УНСС:

1. да избират учебни дисциплини, включени в учебния план в групата на избираемите;

2. да избират факултативни дисциплини за факултативно изучаване;

3. (отм. – 15.12.2021 г.)

4. да получават учебно-методическа помощ в процеса на подготовка и научно-методическо подпомагане в процеса на своето научно и професионално развитие и израстване;

5. да завършват в съкратени срокове обучението си в образователно-квалификационна степен "бакалавър";

6. да се обучават едновременно по две специалности в бакалавърска степен на висшето образование;

7. да се преместват в друго висше училище, факултет, специалност или форма на обучение;

8. да участват в научноизследователската дейност, осъществявана от УНСС, неговите звена и колективи, като им се гарантират правата върху създадените от тях интелектуални продукти, съобразно законите в Република България;

9. да ползват ваканция не по-малко от 30 дни в рамките на една учебна година;

10. да ползват студентски общежития и столове, материалната, спортната, както и цялата база на УНСС за учебна, научноизследователска, спортна и културна дейност;

11. да избират и да бъдат избирани в ръководните и други органи на УНСС и неговите основни звена;

12. да участват със свои представители в Контролния съвет на УНСС, в работата по създаването и прилагането на Системата за оценяване и поддържане на качеството в УНСС, в системата за проучване на студентското мнение, в Системата за натрупване и трансфер на кредити и в други вътрешни системи и механизми за усъвършенстване дейността и управлението на УНСС;

13. други права, уредени в ЗВО, Правилника за учебната дейност на УНСС и други правилници на университета.

**(2)** Докторантите в УНСС имат правата по ал. 1, т. 4 и 5 (за образователната и научна степен "доктор"), т. 7, 8, 10, 11, 12 и 13.

**(3)** При определени условия държавата осигурява на студентите и докторантите възможност да получават държавна стипендия и кредити, да ползват намаление при пътуване с градския и междуградския транспорт, както и други социални придобивки и привилегии.

**(4)** Специализантите в УНСС имат правата по ал. 1, т. 2, 3, 4, 5, 8, 10 (без правото да ползват студентски общежития) и т. 13.

(5) Право на специални облекчения, уредени в Правилника за учебната дейност на УНСС и други правилници на университета, имат студенти, докторанти и специализанти, посочени в чл. 70, ал. 2 на ЗВО.

**Чл. 85. (1)** Студентите, докторантите и специализантите са длъжни:

1. да спазват правилниците на УНСС, решенията на неговите ръководни органи, заповедите на ректора и на административните ръководители в университета;
2. да се запишат за учебната година в срок и при условия, определени от академичното ръководство и/или правилниците на УНСС;
3. да направят избор на изучаваните учебни дисциплини в срок и при условия, определени от академичното ръководство и правилниците на УНСС;
4. да внесат в срок дължимите такси за обучение;
5. да изпълняват задълженията си по учебните планове за професионалното направление и специалност, в която се обучават;
6. да спазват специфичните правила за обучение по индивидуален учебен план и по втора специалност;
7. да изпълняват възложените им от преподавателите контролни, курсови и други работи по изучаваните учебни дисциплини;
8. да полагат изпитите си в определените изпитни графици и дати;
9. да допринасят за утвърждаване доброто име на УНСС, да го защитават и да не уронват неговия престиж;
10. да съблюдават етичните и академичните норми в отношенията помежду си и в отношенията с преподавателите и административния персонал на университета;
11. да спазват установения ред за ползване на библиотеката, компютърните зали, общежитията, спортните съоръжения и цялата материално-техническа база на УНСС и да я опазват;
12. да пазят чистота в аудиториите, кабинетите и цялата сграда на УНСС и терените около нея;
13. да не провеждат политическа или религиозна дейност на територията на УНСС;
14. други задължения, произтичащи от ЗВО, Правилника за учебната дейност на УНСС и други правилници на университета.

(2) Санкциите за неизпълнение на задълженията по ал. 1 са:

1. забележка;
2. предупреждение за прекъсване или за отстраняване от УНСС;
3. прекъсване за определен срок;
4. отстраняване от УНСС.

(3) Санкциите по ал. 2 се налагат от ректора или от упълномощено от него лице и се отразяват в компютърното досие, в партидата (главната книга) и в издаваните характеристики или препоръки на студента, докторанта или специализанта.

**Чл. 86. (1)** Орган за защита на общите интереси на обучаващите се студенти и докторанти е Студентският съвет.

(2) Студентският съвет се състои от представители на студентите и докторантите в Общото събрание на УНСС.

**(3)** Студентите и докторантите могат да бъдат избирани в Общото събрание на УНСС за не повече от два последователни мандата със срок на мандата 2 години.

**(4)** Представителите на студентите и докторантите в Общото събрание на УНСС се избират при условия и по ред, определени в Правилника за организацията и дейността на Студентския съвет и в този правилник.

**(5)** (Изм. – 07.12.2010 г., изм. и доп. – 16.12.2020 г.) Правилникът за организацията и дейността на Студентския съвет се приема от Студентския съвет и се предоставя на Академичния съвет, който може да възрази срещу разпоредби, противоречащи на законите или правилниците на УНСС. Спорните разпоредби в правилника не се прилагат до решаването на спора от компетентния министър. Правилникът за организацията и дейността на Студентския съвет се публикува на интернет страницата на УНСС.

**(6)** Дейността на Студентския съвет се финансира от бюджета на УНСС при определени от Академичния съвет:

1. размер на средствата, но не по-малко от 1 на сто от таксите за обучение;
2. начин за отчитане изразходването на средствата.

**(7)** (Изм. – 14.11.2007 г.) Студентският съвет има право:

1. да организира избора на свои представители в ръководните органи на УНСС, както и в Съвета на настоятелите;
2. да прави предложения за въвеждане на допълнителни учебни дисциплини;
3. да прави предложения за покана на външни преподаватели;
4. да организира създаването на научни специализирани студентски общности и публикуването на техни трудове;
5. при необходимост да създава и управлява свои организационни звена;
6. да установява вътрешни и международни образователни, културни и следдипломни контакти между студентите;
7. да изразява мнение и да прави предложения за развитието на спортната дейност в УНСС;
8. да участва в управлението на студентските общежития;
9. да участва в организацията на учебния процес, разпределянето на стипендиите и помощите за студентите;
10. да участва със свои представители в наблюдението на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав в УНСС.

**(8)** Студентският съвет избира председател измежду членовете си, който организира дейността му и ръководи заседанията на Студентския съвет.

**(9)** Председателят на Студентския съвет представлява общността на студентите и докторантите в УНСС и Студентския съвет пред органите за управление на университета, неговите основни и обслужващи звена.

## **Глава осма**

### **ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИ**

**Чл. 87. (1)** УНСС е субект на всички имуществени и неимуществени права на университета от неговото създаване до днес.

(2) Правата на УНСС включват право на собственост върху недвижими имоти и движими вещи, други вещни и облигационни права, имуществени и неимуществени права върху обекти на интелектуална собственост.

(3) УНСС може да придобива право на собственост върху недвижими имоти и да получава приходи от тях за подготовка и повишаване квалификацията на специалисти, способни да развиват и прилагат научни знания в различни области на човешката дейност.

(4) Недвижимите имоти, предоставени на УНСС от държавата, както и обособени части от тях, могат да се отдават под наем или да се ползват съвместно по договор с трети лица, без да се променя предназначението им, при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

**Чл. 88. (1)** Имуществото на УНСС се формира от земи, сгради, движими вещи и други обекти:

1. предоставени от държавата за ползване;
2. придобити със собствени средства или със средства, предоставени от юридически и физически лица.

(2) УНСС може да извършва дейности по стопанската реализация на своето имущество при условия и по ред, определени в законодателството на страната.

(3) УНСС може да предостави безвъзмездно за ползване свое имущество само на структурните си звена.

(4) При обособяване на звено на УНСС като юридическо лице може да му бъде предоставено имущество на университета при условия и по ред, определени в законодателството на страната.

(5) Разпределението на ползването на имуществото на УНСС между неговите структурни звена, които не са юридически лица, става с решение на Академичния съвет или на ректора.

(6) Звената на УНСС могат:

1. да имат собствени разплащателни сметки в левове, а валутните постъпления се отнасят в самостоятелна партида към валутната сметка на УНСС;
2. да закупуват дълготрайни активи за осъществяване на своята дейност при спазване на изискванията на Закона за обществените поръчки.

**Чл. 89. (1)** УНСС съставя, изпълнява, приключва и отчита самостоятелен бюджет, който се състои от:

1. бюджета на УНСС;
2. бюджетите на поделенията на самостоятелен баланс и филиалите на УНСС.

(2) Разпределението на средствата от общоуниверситетския бюджет към бюджетите на структурните звена се извършва съобразно правила за формиране, утвърждаване и отчитане изпълнението на бюджета на УНСС, негови звена и поделения на самостоятелен баланс.

(3) В рамките на общия бюджет на УНСС Академичният съвет ежегодно утвърждава бюджет на основните звена, поделенията и филиалите на университета, при положение че са налице необходимите условия за обособяването на такъв бюджет.

(4) Приходната и разходната част на бюджета се съставят по класификация на приходите и разходите на държавния бюджет.

(5) УНСС публикува годишни отчети за изпълнението на приходната и разходната част на бюджета по класификация на приходите и разходите на държавния бюджет.

(6) Превишаването на приходите над разходите в края на годината преминава като наличност в бюджета за следващата година.

**Чл. 90. (1)** В приходната част на бюджета на УНСС постъпват:

1. субсидии от държавния бюджет;
2. собствени приходи от:
  - а) научноизследователска, консултантска, експертна, спортна и издателска дейност, упражняване на авторски и други права на интелектуална собственост;
  - б) такси за кандидатстване и за обучение на студенти, докторанти и специализанти;
  - в) (Нова – 07.12.2010 г.) приходи от обучение на студенти и докторанти, съгласно чл. 21, ал. 2, 3, 5 и 7 на ЗВО;
  - г) приходи от административни услуги на лица, които не са студенти;
  - д) (Изм. – 07.12.2010 г.) приходи от продължаващо обучение;
  - е) приходи от дейности, свързани с учебния процес;
3. приходи от упражняване право на собственост и отдаване под наем на недвижими имоти;
4. спонсорства, дарения, завещания и наследства от юридически и физически лица;
5. финансова помощ от общини;
6. лихви от депозити и влогове по банкови сметки;
7. приходи от други допустими от закона източници.

(2) (Нова – 07.12.2010 г.) Собствените приходи по ал. 1, т. 2, б. "б" и "в" се разходват само за издръжка на обучението на студентите и докторантите по ред, определен от Академичния съвет.

(3) Финансовите постъпления се извършват по разплащателни сметки на УНСС в левове и във валута.

**Чл. 91. (1)** Субсидията от държавния бюджет се използва за:

1. издръжка на обучението;
  2. научноизследователска дейност на УНСС;
  3. издателска дейност за нуждите на учебната и научноизследователската работа;
  4. капитални вложения;
  5. социално-битови дейности.
- (2) Издръжката на обучението се определя въз основа на:
1. определени от Министерския съвет нормативи за един студент по професионални направления;
  2. броя на студентите и докторантите;
  3. (Изм. – 07.12.2010 г., изм. и доп. – 16.12.2020 г.) комплексната оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, формирана въз основа на критерии, определени с акт на Министерския съвет, включваща и резултатите от оценката при институционалната акредитация на УНСС и програмните

акредитации по професионални направления/специалности от регулираните професии и по докторантски програми;

4. (Нова – 16.12.2020 г.) изпълнението на стратегическите цели и задачи по чл. 10, ал. 2, т. 9 ЗВО съгласно методика, определена в акта по т. 3.

(3) Средствата за научноизследователска дейност на УНСС се формират от държавна субсидия и определени от Академичния съвет собствени средства.

(4) Средствата за издателска дейност и за капитални вложения се утвърждават от Академичния съвет по предложение на ректора.

(5) Средствата за социално-битови дейности се определят на основата на законодателството в тази област.

**Чл. 91а.** (Нова – 14.11.2007 г.) УНСС не се облага с корпоративен данък по част втора и с данък върху приходите по част пета от Закона за корпоративното подоходно облагане за основната му дейност по чл. 5, ал. 1 на този правилник.

**Чл. 92. (1)** Студентите, докторантите и специализантите заплащат такси за обучението си в УНСС.

(2) Таксите за обучение в УНСС се определят в годишен размер:

1. от Министерския съвет – за студентите и докторантите български граждани, обучавани във всички степени на висшето образование, приети в рамките на утвърдения годишен прием;

2. от Академичния съвет при условията и изискванията на ЗВО за:

а) (Изм. – 07.12.2010 г.) обучаваните срещу заплащане докторанти и студенти, български граждани;

б) обучаваните чуждестранни студенти и докторанти;

3. (Изм. – 18.11.2009) от ръководителя на отделение ИСК – за специализанти;

4. (Отм. – 18.11.2009)

(3) Таксите за обучение се заплащат:

1. от студентите – на равни вноски в началото на всеки семестър;

2. от докторантите – в началото на всяка тяхна учебна година;

3. (Изм. – 18.11.2009) от специализантите и обучаваните в други форми на продължаващо обучение – в началото на учебния курс.

(4) (Изм. – 14.11.2007 г., изм. – 16.12.2020 г.) От заплащане на такси се освобождават лицата по чл. 95, ал. 7 на ЗВО. Обучаваните в УНСС студенти и докторанти се ползват от предвидените в ЗВО облекчения за заплащане на такси за обучение, при условия, определени в Правилника за учебната дейност на УНСС.

(5) (Изм. – 07.12.2010 г.) Таксите за обучение срещу заплащане се определят при условията и по реда на ЗВО.

**Чл. 93. (1)** УНСС, неговите основни звена и филиали могат да учредяват стипендии и награди за студенти и докторанти.

(2) Стипендии за студенти и докторанти на УНСС могат да се учредяват и от юридически и физически лица.

(3) Размерите, условията и редът за получаване на стипендии се определят:

1. за университетските стипендии – със статут, приет от колективен орган на учредителя на стипендията;

2. за стипендии, учредени от юридически и физически лица – от волята на учредителя.

**Чл. 94. (1)** УНСС може да създава фондации със средства на университета.

**(2)** Решението за създаване на фондация се взема от колективен орган за управление на УНСС.

**(3)** Устройството, дейността и управлението на фондацията се определят с нейния учредителен акт.

## ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Този правилник е разработен на основание чл. 21, т. 2 от ЗВО и § 17 от преходните и заключителните му разпоредби.

§ 2. Неуредените с този правилник въпроси се уреждат съгласно законодателството в областта на висшето образование и науката и/или с решения на органите за управление на УНСС в съответствие с техните компетенции.

§ 3. Изборите за конституиране на ръководните органи на звената по чл. 17 и 43 се провеждат в срок до три месеца от приемането на правилника.

§ 4. (Изм. – 14.11.2007 г.) Правилникът за учебната дейност на УНСС се приема от Академичния съвет до 30 юни 2008 г., а правилниците за съответните дейности и звена, посочени в този правилник – по график, приет от Ректорския съвет.

§ 5. Този правилник и всички организационно-разпоредителни документи на УНСС се разработват, изменят, допълват и отменят в съответствие с процедура "Управление на документите" на Системата за управление на качеството в УНСС.

§ 6. (Изм. – 29.11.2006 г., 14.11.2007 г., 18.11.2009 г., 7.12.2010 г., 19.12.2011 г., 17.12.2014 г., 20.12.2017 г., 18.12.2019 г., 16.12.2020 г., 15.12.2021 г. и **19.12.2022 г.**) Правилникът е приет от Общото събрание на УНСС на 16.03.2005 г., и отменя Правилника за дейността на УНСС, приет на 18.12.1996 г. Изменения и допълнения в правилника са направени с решения на Общото събрание на УНСС в заседанията му от 29.11.2006 г., 14.11.2007 г., 18.11.2009 г., 7.12.2010 г., 19.12.2011 г., 17.12.2014 г., 20.12.2017 г., 18.12.2019 г., 16.12.2020 г., 15.12.2021 г. и **19.12.2022 г.** Правилникът и неговите изменения и допълнения влизат в сила от датата на приемането им, с изключение на § 4 който влиза в сила от 01.12.2023 г. (прилага се за избора на нови председател и заместник-председател за следващия мандат на ОС започващ от 12.2023г.)

§ 7. Правилникът е подписан от председателя на Общото събрание и подпечатан с печата на УНСС.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ  
НА ОБЩОТО СЪБРАНИЕ:**

**(проф. д-р Лалко Дулевски)**